

**Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Augalų genų bankas
Vilniaus universiteto botanikos sodas**

Stasė Dapkūnienė, Asta Baliuckienė, Raimondas Baltrėnas

**AUGALŲ NACIONALINIAI GENETINIAI IŠTEKLIAI
LIETUVOS PARKUOSE IR SODYBOSE**

Akademija, 2015

UDK 575.8(474.5)(075.8)
Da-279

Dizainas ir maketas Raimondo Baltrėno

ISBN 978-609-8126-32-7

Turinys

Įvadas	4
Medžių grupės ir pavieniai medžiai Lietuvos teritorijoje	5
Į augalų nacionalinių genetinių išteklių sąrašą įrašytų medžių ir krūmų rūšių trumpa apžvalga	5
Spygliuočiai medžiai ir krūmai	7
Lapuočiai medžiai ir krūmai	13
1. Alytaus apskritis	20
2. Kauno apskritis	21
3. Klaipėdos apskritis	26
4. Marijampolės apskritis	33
5. Panevėžio apskritis	35
6. Šiaulių apskritis	37
7. Tauragės apskritis	41
8. Telšių apskritis	44
9. Utenos apskritis	47
10. Vilniaus apskritis	50
Literatūros sąrašas	61

Ivadas

Augalų nacionaliniai genetiniai ištekliai (ANGI) – atrinkti ir į augalų nacionalinių išteklių centrinę duomenų bazę įtraukti faktiškai ir potencialiai naudingi augalai bei jų dalys, pasižyminčios funkcionaliomis lytinio ar vegetatyvinio dauginimosi savybėmis. Augalų nacionalinių genetinių išteklių kaupimą, tyrimą ir išsaugojimą Lietuvos Respublikoje pagal augalų grupes koordinuoja atitinkami koordinaciniai centrai. Plačiau apie tai galite sužinote interneto svetainėje www.agb.lt. Lietuvos parkuose ir sodybose saugomi pavieniai medžiai ir medžių grupės. Medžių grupė – kartu augančių trijų ir daugiau medžių bendrija, užimanti ne didesnę kaip trijų arų plotą. Pavienis medis – pusę genetinės brandos amžiaus pasiekęs medis, augantis per du savo aukščius nuo artimiausio medžio ar medyno. Medžių grupių ir pavienių medžių paskirtis – ilgalaikės genetinės medžiagos išsaugojimas ir panaudojimas selekcijos, dekoratyviniams, rekreaciniams, urbanistiniams, ekologiniams ar kitiems tikslams. Juos priskirti augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams gali siūlyti mokslo ir mokymo įstaigos, botanikos sodai, kitos institucijos bei įstaigos, savininkai ir valdytojai, visuomeninės organizacijos. Pavienių medžių ir medžių grupių sąrašas, kuris pateikiamas Nuolatinei augalų nacionalinių genetinių išteklių komisijai, turi būti suderintas su miškų ir dekoratyvinių augalų koordinaciniais centrais. Nuolatinė augalų nacionalinių genetinių išteklių komisija juos aprobuoja ir siūlo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai suteikti augalų nacionalinių genetinių išteklių statusą bei įtraukti į centrinę duomenų bazę. Kai medžių grupei ar pavieniui medžiui Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu suteikiamas augalų nacionalinių genetinių išteklių statusas, sudaromas medžių grupės ar pavienio medžio nustatytos formos pasas ir duomenys apie juos įrašomi į centrinę duomenų bazę. Iki 2015 metų Augalų genų banko centrinėje duomenų bazėje yra 333 įrašai. Medžių grupė pateikiama kaip atskiras vienetas, nors joje gali būti nuo trijų iki kelių dešimčių medžių (susipažinti su duomenų bazės turiniu galite anksčiau minėtoje svetainėje www.agb.lt). Medžių grupės ar pavienio medžio pasai teikiami atitinkamoms rajono /miesto savivaldybėms bei savininkams, kurių teritorijoje yra augalas. Medžių grupes bei pavienius medžius prižiūri ir saugo jų savininkai, valstybinės žemės naudotojai ar privačios žemės savininkai.

Augalų nacionaliniai genetiniai ištekliai Medžių grupių ir pavienių

medžių kategorijoje patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 metų kovo 29 dienos Nr. DI-224, 2014 metų rugsėjo 16 dienos Nr. DI-747 ir 2015 metų balandžio 27 dienos Nr. DI-342 įsakymais. Tai 742 medžiai, iš kurių 262 yra pavieniai medžiai, o kiti 480 – susitelkę į 56 didesnes ar mažesnes medžių grupes.

Aprašomi augalai pristatomi pagal rūšis, varietetus ir veisles. **Rūšis** – sisteminį vienetą sudaranti giminingų organizmų grupė, gyvojoje gamtoje užimanti tam tikrą nuolatinę ir pastovią vietą ir atliekanti savo funkcijas visuotinėje biologinėje medžiagų apykaitoje tik tai grupei specifiniu būdu. Rūšies individai gali kryžmintis tarpusavyje ir sulaukti vaisingų palikuonių. **Varietetas** – žemesnis už rūšį taksonas, apimantis tuos rūšies individus, kurie nuo tipinių skiriasi antraeiliais požymiais ir turi daug bendrų tarpinių formų. Varieteto savybės yra paveldimos. **Veislė** – selekciniais ir kitais metodais išauginti ūkiniu, biologiniu ar ekologiniu požiūriu vertingi kultivuojamieji (kultūriniai) augalai. Savaiminiai augalai (šiuo atveju medžiai) – tie, kurių arealas eina arba praeina per Lietuvą. Svetimžemiai augalai – tie, kurie yra atkeliavę į Lietuvą iš svetur, kitaip sakant – introdukuoti Lietuvoje.

Medžių grupės ir pavieniai medžiai Lietuvos teritorijoje

Vertingi, į Augalų nacionalinius genetinius išteklius įrašyti spygliuočiai bei lapuočiai medžiai ir krūmai puošia 48 dvarų parkus, 14 kitos paskirties parkų, 18 miestų, miestelių gatvių ir 9 privačias sodybas. Jie pasiskirstę 38 savivaldybių teritorijose (1 pav.).

Iš aukščiau minėtų 742 medžių, savaiminės Lietuvos augalijos atstovai – 148, o kiti 594 – kitų kraštų augalijos atstovai (introducentai). Svetimžemėms rūšims priklauso 489 medžiai, kiti – žemesnio rango taksonams: 17 medžių varietetams ir 89 medžiai veislėms.

Į augalų nacionalinių genetinių išteklių sąrašą įrašytų medžių ir krūmų rūšių trumpa apžvalga

Lietuvos senųjų dvarų parkuose buvo auginami paprastieji ažuolai, mažalapės ir didžialapės liepos, sidabriniai klevai, paprastieji kaštonai, europiniai kukmedžiai, veimutinės, juodosios ir paprastosios pušys, pilkieji ir europiniai kėniai, kanadinės cūgos, rečiau – dviskiaučiai ginkmedžiai,

gelsvažiedžiai tulpmedžiai. Taip pat buvo auginami raudonlapiai, glaustašakiai, svyruokliniai medžiai, pavyzdžiui Švedlerio paprastieji klevai, raudonlapiai paprastieji bukai, glaustašakiai paprastieji ažuolai, svyruoklinės kalninės guobos bei kt. Geriausiai išlikę, sveikiausi bei vertingiausi iš jų įrašyti į ANGI sąrašą.

Per paskutinius dešimtmečius į Lietuvą buvo atvežta daug naujų dekoratyvinių rūšių ir veislių medžių bei krūmų, be to, mūsų žiemos tapo kiek švelnesnės, išmokta sudaryti egzotams palankesnes mikroklimato sąlygas, todėl miestų skveruose, parkuose pavieniui auginamų medžių ir krūmų asortimentas išsiplėtė. Respublikos botanikos soduose daug metų augantys introducentai pripažinti tinkamais auginti Lietuvoje ir, specialistų siūlymu bei Nuolatinei augalų nacionalinių genetinių išteklių komisijai pritarus, taip pat įtraukti į ANGI sąrašą.

1 pav. Medžių grupių ir pavienių medžių pasiskirstymas Lietuvos teritorijoje

Spygliuočiai medžiai ir krūmai

■ **Dviskiautis ginkmedis (*Ginkgo biloba* L.)** – artimas spygliuočių giminaitis, priklausantis pušūnų skyriui, bet senesnis už spygliuočius. Puošnus reliktinis medis. Užauga apie 15-20 m aukščio. Parkuose jis gali būti auginamas pavieniui reprezentacinėse, gerai apšviestose erdvėse. Visais atvejais ginkmedžiams, kaip retiems reliktiniams medžiams, skiriamas ypatingas dėmesys, todėl ir augimo vieta parenkama svarbiausių kompozicijų centre.

■ ***Taxus* L. – Kukmedis**

Auga lėtai, ilgai gyvena, bet yra vieni iš reikliausių spygliuočių. Mėgsta derlingus, drėgnokus, purius dirvožemius. Jie gerai pakenčia paunksmę ir skursta saulėkaitoje. Lietuvoje jie auginami parkuose, soduose, skveruose. Tinka dekoratyvinių sienelių, karpomų gyvatvorių veisimui.

□ **Europinis kukmedis (*Taxus baccata* L.)** – Lietuvoje įrašytas į Lietuvos Raudonąją knygą, kaip išnykusi rūšis, nors literatūros šaltiniuose nurodoma, kad XIX amžiuje dar augo Prienu, Raseinių ir Švėkšnos apylinkių miškuose. Gali augti medžiu su storu, nulaibėjusiu liemeniu, tankia kiaušiniška laja, daugiašake viršūne ir neaukštai pakilusiomis šakomis arba daugialiemeniu krūmu. Auginamas pavieniui reprezentacinėse aikštėse, plačiai naudojamas kuriant dekoratyvinio karpymo kompozicijas. Europinis kukmedis priskiriamas prie labai nuodingų augalų, kurio visose dalyse, išskyrus tik apysėklį, yra nuodingo alkaloido taksino.

□ **Dygušis kukmedis (*Taxus cuspidata* Siebold et Zucc.)** – labai panašus į europinį kukmedį. Skiriasi ūglių spalva ir aštriau nusmailėjusiais spygliais. Kiek atsparesnis šalčiui, sausroms ir geriau pakenčia saulėkaitą. Pritaikomas taip pat, kaip europinis kukmedis.

■ ***Abies* Mill. – Kėnis**

Daugiausia aukšti, visžaliai, panašūs į egles vienanamiai medžiai. Laja dažniausiai siaura, kūgiška, senų medžių gali būti koloniška. Spygliai plokšti, nekieti, neduriantys ir turi savybę ilgai išlikti nenukritę net medį nukirtus ar jam nudžiūvus. Spygliams nukritus, šakelių paviršius lieka nešiurkštus. Reiklūs dirvožemiui, jautrūs užterštam orui. Dekoratyviniuose želdynuose geriausiai auga apsaugotose nuo vėjo ir saulės kaitros vietose.

□ **Europinis kėnis (*Abies alba* Mill.)** – puošnus parkų medis, nuo seno buvo auginamas dvarų parkuose. Pavieniui augančių medžių laja

tanki ir iki žemės šakota, ryškiai žalios spalvos. Viršutinė spyglių pusė žalia, apatinė balta.

□ **Pilkasis kėnis (*Abies concolor* (Gordon Et Gled.) Lindl. ex Hildebr.)** – labiausiai šviesomėgis iš visų kėnių rūšių. Mėgstamas dėl puošnių pilkšvų spyglių ir ažūrinių, iki žemės augančių šakų. Spygliai ilgesni nei daugelio kėnių, išlinkę, šiek tiek pašiaušti, iš abiejų pusių vienodai pilkšvai ar melsvai žali. Dažniausiai auginamas pavieniui reprezentacinėse aikštelėse. *A. concolor* ‘Violacea’ – spygliai baltai mėlyni, su vos pastebimu alyviniu ar violetiniu atspalviu.

□ **Sibirinis kėnis (*Abies sibirica* Ledeb.)** – Lietuvoje senuose parkuose buvo vienas iš dažniausiai auginamų kėnių. Išsiskiria siaura laja, grakščiai išlenktomis, iki žemės žaliuojančiomis šakomis. Neretai žemę pasiekusios šakos išsisknija ir iš jų išauga nauji medeliai, taip susiformuoja kompaktiška įvairaus aukščio medžių grupė. Pakantus ūksmei.

□ **Sachalininis kėnis (*Abies sachalinensis* (F. Schmidt) Mast.)** – retai Lietuvoje auginamas kėnis. Medis siaura kūgiška laja, žaliais, padrikais, neperskirtais į dvi šukiškas eiles spygliais. Gana atsparus šalčiams.

■ **Didžioji pocūgė (*Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco)** – apie 20 m aukščio medis, turintis kūgišką žalios spalvos lają, iki žemės šakotas arba nedaug pakilusiomis šakomis. *P. menziesii* (Mirb.) Franco var. *glauca* (Beissn.) Franco – melsvaspyglis varietetas, medžiai kiek mažesni; *P. menziesii* ‘Glauca Pendula’ – melsvo atspalvio neaukšti medeliai, kurių viršūnės ir šakos svyrančios.

■ **Kanadinė cūga (*Tsuga canadensis* (L.) Carr.)** – visžalis augalas, kurio spygliai plokšti, trumpi, nepasišiaušę. Medis iki 15-20 m aukščio plačiai kūgiška, iki žemės šakota laja. Gerai pakenčia unksmę. Dėl plačiai išsišakojusios originalios lajos auginamas pavieniui ir grupėmis didelėse erdvėse.

■ ***Picea* A. Dietr.- Eglė**

Visžaliai vienanamiai netaisyklingo menturinio šakojimosi medžiai. Ūgliai nelygūs, spygliai tvirti ir dygūs, šakoms nudžiūvus greit nukrenta, o šakelės lieka šiurkščios. Auga įvairiuose dirvožemiuose. Gerai pakenčia unksmę, tačiau medžiai šviesiai pilkšvais, sidabriškais ar melsvais spygliais auginami saulėtoje vietoje. Eglės dažnai auginamos parkuose, dekoratyviniuose želdynuose pavieniui ar grupėmis, rečiau alėjose.

□ **Paprastoji eglė (*Picea abies* (L.) H. Karst.)** – atviroje erdvėje iki 20-25 m užaugantis medis, turintis kūgišką iki žemės šakotą, ryškiai žalios spalvos lają. Auga sparčiai, atspari šalčiui, nors kartais nukenčia nuo pavasarinių šalnų.

Dekoratyviniuose želdynuose auginama daug paprastosios eglės veislių: *P. abies* ‘Cranstonii’ – dažnai vadinama gyvatšake egle, dėl ilgų, mažai besišakojančių, senesnių medžių nusvirusių šakų; *P. abies* ‘Inversa’ – be viršūnės, nusvirusiomis šakomis medelis. Aukštis paprastai priklauso nuo to, kokiame aukštyje įskiepijama; *P. abies* ‘Nidiformis’ – apie 1 m aukščio ir panašaus skersmens, plokščia ar įdubusia viršūne vešlus krūmas; *P. abies* ‘Ohlendorffii’ – apie 4-5 m aukščio, plačiai kūgiškai tankus, paprastai su keliomis viršūnelėmis medelis.

□ **Baltoji eglė (*Picea glauca* (Moench) Voss.)** – Lietuvoje nuo seno auginama parkuose neaukštų medžių grupėse ar spygliuočių grupių pakraščiuose. Medis apie 10-15 m aukščio, retoka, kūgiška, iki žemės šakota šviesiai pilkšvai ar melsvai žalia laja. Rūšis šviesomėgė, nereikli dirvožemiui, auga lėtai.

□ **Dygioji eglė (*Picea pungens* Engelm.)** – dažnas parkų, miestų, sodybų medis kūgiška šviesiai pilkšvos spalvos laja bei tiesiomis, horizontaliomis šakomis (dažniausiai vadinama sidabrine eglute). Spygliai į visas puses pasišiaušę, tvirti, dygūs. Lietuvoje auga lėtokai, atspari šalčiams, sausroms ir vėjovartai. Gali pakęsti unksmę, bet dekoratyvūs medžiai užauga tik atviroje saulėtoje vietoje. Dėl savo dekoratyvumo ši eglės dažniausiai auginama pavieniui arba nedidelėmis grupėmis erdvėse arba prie takų.

□ **Juodoji eglė (*Picea mariana* (Mill.) Britton, Sterns et Poggennb.)** – šviesomėgis, apie 10-15 m medis kūgiška, iki žemės šakota vidutinio tankumo laja. Neretai prie žemės išauga keli išsilenkę stiebai, ir vystosi sudėtinė laja su keliomis viršūnelėmis. Dažniau auginama grupėmis.

□ **Serbinė eglė (*Picea omorika* (Pančić) Purk.)** – į sibirinį kėnį panašus apie 15 m aukščio vertingas dekoratyvinis medis siaurai kūgiška, tankia, iki žemės šakota ryškios žalios spalvos siaura laja. Spygliai pasišiaušę, ryškiai žalia žvilgančia viršutine ir balsva apatine puse. Medis auga nesparchiai, pakenčia ūksmę ir sausras.

■ ***Larix* Mill. – Maumedis**

Vienanamiajai, kasmet metantys spyglius, retomis, netaisyklingais menturiais besišakojančiomis šakomis, dažniausiai aukšti medžiai. Spygliai

ploni, minkšti, švelnūs, rudenį pagelsta ir nukrenta. Rudeninė geltona spalva paprastai ryški, sodri ir yra viena iš labiausiai vertinamų maumedžio dekoratyvinių savybių. Auga sparčiai, dirvožemiui reiklūs. Šviesomėgiai. Lietuvoje nuo seno auginami parkuose ir daugiau nei kiti introducentai veisiami miškuose.

□ **Europinis maumedis (*Larix decidua* Mill.)** – augus, horizontaliomis, nusvirusiomis šakomis ir pažemėje šiek tiek išlinkusiu liemeniu medis. Atviroje erdvėje išauga iki 20-25 m aukščio. Laja plačiai kūgiška. Spygliai šviesiai žali, rudenį prieš nukrentant būna ryškia geltoni. Paprastai auginamas parkuose ir miestų želdynuose, rečiau – sodybose.

□ **Sibirinis maumedis (*Larix sibirica* Ledeb.)** – atviroje erdvėje augus, kiaušiniška laja medis, kurio šakų viršūnės kyla aukštyn, o jo vešlūs, šviesiai žali spygliai rudenį pagelsta ir nukrinta anksčiau nei kitų maumedžių. Lietuvoje auginamas parkuose ir miškuose.

□ **Plačiažvynis maumedis (*Larix x eurolepis* A.Henry)** – į europinį maumedį panašus medis, tik žemesnis ir plačiau išskleistomis šakomis. Viršūnė aukščiau vidurio gali būti banguotai išsilanksčiusi.

□ **Japoninis maumedis (*Larix kaempferi* (Lambert) Carrière).** Atskirų šios rūšies medžių matmenys ir išvaizda labai skiriasi. Pasitaiko medžių tiesiu liemeniu, aukštų kaip europinis maumedis ir žemų, tik apie 10 m aukščio. Gali būti medžių kreivu liemeniu ir ne horizontaliomis, bet žemyn palinkusiomis šakomis. Spygliai melsvai žali, lyg sukrauti į rozetes. Auginamas dažniau grupėse, nei pavieniui.

□ **Amerikinis maumedis (*Larix laricina* (Du Roi) K.Koch.)** – 15-20 m aukščio medis siauroka kūgiška laja. Šakos horizontalios, plonos, trumpos. Spygliai melsvai žali, rudenį pagelsta iki sodraus geltonumo. Medis auga nesparčiai, mėgsta derėgnesnę augavietę.

□ **Daūrinio maumedžio japoninis varietetas (*Larix gmelinii* (Rupr.) Rupr. var. *japonica* (Maxim. Ex Regel) Pilg)** kilęs iš Kurilų. Lietuvoje jis priskiriamas prie ypač vertingų senųjų parkų medžių introducentų. Mūsų klimatinėmis sąlygomis jis yra pakankamai ištvermingas ir gali būti auginamas želdynuose.

■ ***Pinus* L. – Pušis**

Žiemojančiais spygliais, taisyklingais menturiais išsiskoję aukšti ir vidutiniškai aukšti medžiai. Pušys mažiausiai reiklios dirvožemio derlingumui ir drėgnumui, atsparios sausrui. Daugelis rūšių yra šviesomėgės.

Jos atsparios vėjams, bet kartais nukenčia nuo snieglaučų. Parkuose ir želdynuose dažniausiai auginamos grupėmis, tik retesnės dekoratyvios rūšys ir veislės – pavieniais medžiais.

□ **Paprastoji pušis (*Pinus sylvestris* L.)** – atviroje erdvėje apie 20-25 m aukščio užaugantis medis aukštai pakylančia laja, kuri pradžioje būna kūgiška, vėliau – skėtiška ar netaisyklinga. Šakos storos, spygliai melsvai ar pilkai žali, pasišiaušę. Medis auga sparčiai.

Lietuvos miškuose aptinkama nemažai paprastosios pušies formų, kai kurios iš jų auginamos parkuose, želdynuose. *P. sylvestris* 'Fastigiata' - glaustašakė forma, išsiskirianti plačiai koloniška verpstės formos laja su palyginti storomis ir tankiomis, aukštyn kylančiomis šakomis, melsvai žaliais spygliais ir mažais konkorežiais. Tokia pušis Lietuvoje aptinkama Varėnos ir Tytuvėnų miškuose.

□ **Kedrinė pušis (*Pinus cembra* L.)** – nuo seno auginama reprezentacinėse parkų aikštėse pavieniui, grupėmis, rečiau – eilėmis prie takų. Medis apie 10-15 m aukščio, ovališka ar kiaušiniška nuo žemės pakilusia, reljefiška ryškios žalios spalvos laja. Auga lėtai, reikli dirvožemiui ir oro drėgnumui. Spygliai pasišiaušę, žali.

□ **Sibirinė pušis (*Pinus sibirica* Du Tour)** – panaši į kedrinę pušį, Lietuvoje negausiai auginama parkuose ir iki šiol nesėkmingai bandoma įveisti miškuose. Aukščiausi medžiai šalies parkuose pasiekia 10-12 m. Atspari šalčiui, šviesomėgė, nors jauni medeliai pakenčia paunksmę.

□ **Veimutinė pušis (*Pinus strobus* L.)** – dažnas, greitai augantis parkų medis. Atvirose vietose užauga iki 20-25 m aukščio. Laja ovališka, kiaušiniška, aukštai pakilusi retašakė. Spygliai švelnios faktūros, šviesiai žali. Nepaisant to, kad labai nukenčia nuo veimutrūdės, vis dar laikoma vertingu parkų medžiu.

□ **Juodoji pušis (*Pinus nigra* J. F. Arnold.)** – 15-20 m aukščio medis, turintis plačiai kiaušinišką ar ovališką, nuo žemės pakilusią, tankią, tamsiai žalios spalvos lają. Auga lėtai, pakenčia ūksmę. Parkuose auginamas pavieniui, grupėmis ar eilėmis.

□ **Geltonoji pušis (*Pinus ponderosa* Douglas ex P. et C.Laws.)** – panaši į juodąją pušį, tik jos spygliai ilgesni ir auga kuokštais po 3. Laja retesnė ir kiek šviesesnė. *P. ponderosa* var. *scopulorum* Engelm. - uolinis varietetas. Lietuvoje želdynuose pradėta auginti prieš 50-60 metų. Jauni medeliai puošnūs dėl pašiauštų spyglių.

■ **Tikroji metasekvoja (*Metasequoia glyptostroboides* Huet. W.C.Cheng.)** – retai Lietuvoje auginama reliktinė rūšis. Atviroje vietoje medžiai pasiekia 11-12 m aukštį. Jų laja kūgiška, šakos horizontalios. Spygliai šviesiai žali, skleidžiasi gegužės mėnesį. Rudenį pagelsta (tampa bronzinio atspalvio) ir nukrinta kartu su trumpaisiais ūgliais. Reikli dirvožemiui, šviesomėgė. Gali apšalti, todėl sodinama užuovėjose.

■ ***Chamaecyparis* Spach. - Puskiparis**

Vienanamiai visžaliai, kūgiška laja, į tujas panašūs medžiai. Spygliai žvyniški, prigludę prie šakelių, bet jų viršūnėlės pakilę. Šakutės nusvirusios, plokščios. Šviesomėgis. Reiklus oro drėgmei.

□ **Žirniavaisis puskiparis (*Chamaecyparis pisifera* (Siebold et Zucc.) Siebold et Zucc.)** – iki 7-10 m aukščio augantis medis kūgiška žalios spalvos laja. Auga lėtai. Paprastai auginami grupėmis po 2-3 medžius arba pavieniui. *Ch. pisifera* ‘Squarrosa’ – sidabriškai pilkais spygliais, keleto metrų aukščio medelis.

□ **Lausono puskiparis (*Chamaecyparis lawsoniana* (A.Murr.) Parl.)** – 7-10 m aukščio medis neplačia kūgiška melsvai žalia laja. Tai vienas puošniausių puskiparių. Per šaltąsias žiemas apšala. Parkuose retai aptinkamas, auginamas grupėse ir pavieniui nuo vėjo apsaugotose erdvėse.

■ ***Thuja* L. – Tuja**

Visžaliai, plonomis lanksčiomis šakelėmis vienanamiai medžiai ar krūmai. Laja kūgiška, tanki. Spygliai žvyniški, priploti prie šakelių. Šakelės plokščios. Tujos dažnai auginamos parkuose, miestų, sodybų želdynuose, iš jų veisiamos gyvatvorės, medeliai dekoratyviškai karpomi. Vidutiniškai reiklios dirvožemiui, pakenčia unksmę.

□ **Vakarinė tuja (*Thuja occidentalis* L.)** – 10-15 m aukščio medis neplačia kūgiška iki žemės šakota arba neaukštai pakylančia laja. Šakelės plokščios, šviesiai žalios spalvos. Medis auga lėtai. Rūšis atspari šalčiui ir užterštam miestų orui. Gali būti auginama ūksminguose miestų kiemuose, kur augalams sąlygos nepalankios. Karpomos gyvatvorės ilgaamžės, neišretėja ir ilgai išlaiko suteiktą formą. Auginama ir *Thuja occidentalis* ‘Fastigiata’/ vakarinė tuja ‘Fastigiata’.

□ **Didžioji tuja (*Thuja plicata* Donn ex D.Don)** – iki 20 m aukščio medis tankia, kūgiška, iki žemės šakota, ryškiai žalios spalvos 7-10 m skersmens laja. Šakos stambios, horizontalios. Auga daug greičiau už vakarinę tują, mėgsta švelnų ir drėgną pajūrinį klimatą. Auginama pavieniui ir grupėmis, kartais veisiama alėjose.

■ *Juniperus L.* - Kadagys

Visžaliai vienanamiai ir dvinamiai krūmai, medeliai, rečiau aukšti medžiai. Spygliai yliški arba žvyniški, dygūs. Šakelės plonos, kankorėžiai uogos formos. Kadagai – vertingi dekoratyviniai krūmai ir medžiai, ne tik skirtingų matmenų, bet ir įvairių egzotiškų formų bei šakelių atspalvių. Nors dažnai nereiklūs dirvožemiui, pakenčia sausrą, tačiau vešliai auga ir puošniai atrodo tik kruopščiai prižiūrimi. Šviesomėgiai, paunksmėje paprastai išgyvena neilgai, vystosi reta laja.

□ **Paprastasis kadagys (*Juniperus communis L.*)** – Lietuvoje iki 9-10 m aukščio užaugantis medelis ar iki 3-5 m aukščio krūmas. Spygliai šviesiai pilkšvai žalios spalvos. Ištvėringas šalčiui. Auginamas sodybose, parkuose, skveruose pavieniui ar grupėmis nedidelėse erdvėse.

□ **Virgininis kadagys (*Juniperus virginiana L.*)** – auginamas Lietuvos parkuose ir miestų želdynuose nuo XX a. pradžios, tačiau nėra plačiai paplitęs. Koloniškų formų medeliai užauga iki 5-7 m aukščio ir iki 1 m skersmens laja. Šviesomėgis, mažai reiklus dirvožemiui ir atsparus šalčiui.

Lapuočiai medžiai ir krūmai

■ **Japoninė magnolija (*Magnolia kobus DC.*)** želdynuose užauga iki 10-12 m aukščio. Nepaprastai dekoratyvi žydėjimo metu. Žydi anksti pavasarį, prieš skleidžiantis lapams ryškiai baltais, apie 10 cm ilgio ir pločio žiedais. Auginamos pavieniui, reprezentacinėse erdvėse.

■ **Gelsvažiedis tulpmedis (*Liriodendron tulipifera L.*)** – vertingas parkų medis, Lietuvoje auginamas negausiai. Dekoratyvūs stambūs, ornamentiški, ryškiai žali, žvilgantys lapai. Žiedai ypač stambūs gelsvi. Pražysta birželio pabaigoje-liepos pradžioje. Brandos amžiuje medis pasiekia 18-20 m aukštį.

■ **Japoninis puošmedis (*Cercidiphyllum japonicum Siebold et Zucc.*)** – medis dekoratyviais lapais, kurių spalva per vegetacijos laikotarpį pasikeičia 4-5 kartus. Besiskleidžiantys lapai būna rausvos aksominės spalvos, o vos išaugę tampa žali. Netrukus pasidaro dvispalviai, nes išilgai gyslų atsiranda šviesios gelsvos juostelės. Po kurio laiko margumas ryškėja, atsiranda violetinis atspalvis. Galiausiai rudenį lapai įgauna ugninę spalvą.

■ *Fagus L.* - Bukas

Lietuvos parkuose ir želdynuose dažni, kasmet lapus numetantys

medžiai lygia, pilka, plona žieve. Reiklus dirvožemio derlingumui ir drėgnumui. Auga lėtai, pakenčia ūksmę.

□ **Paprastasis bukas** (*Fagus sylvatica* L.) - vertingas parko medis, atvirose vietose užaugantis iki 20-25 m aukščio. Laja skėstašakė, neaukštai pakylanti. Šakos storos, tvirtos. Lapai ryškiai žali, žvilgantys, rudenį pagelsta arba tampa gelsvai oranžinės spalvos. Auginamas pavieniui, grupėmis, eilėmis ir masyvuose. Gali būti veisiamos paprastųjų bukų gyvatvorės ir žaliosios sienos.

F. sylvatica 'Purpurea Latifolia' – lapai tamsiai purpuriniai; *F. sylvatica* 'Purpurea' – lapai purpuriniai, rudenį vario spalvos; *F. sylvatica* 'Pendula' - iki 7-10 m aukščio augantis medis iki žemės kaskadomis nusvirusiomis šakomis ir nusvirusia viršūne; *F. sylvatica* 'Fastigiata' - glaustašakė forma.

□ **Amerikinis bukas** (*Fagus grandifolia* Ehrh.) – atsparus Lietuvos klimatui, lėtai augantis medis. Panašus į paprastąjį buką, tik žemesnis, o lapai truputį didesni ir stambiai dantyti. Lietuvos želdynuose labai retas.

■ **Quercus** L. – **Ažuolas**

Vienanamiai, Lietuvoje vasaržaliai, nors gentyje daugiau yra visžalių rūšių, kurioms Lietuvos klimatas pernelyg atšiaurus. Medžių liemenys stori, beveik nuo žemės plačiai šakoti. Auga derlinguose dirvožemiuose, šviesomėgis.

□ **Paprastasis ažuolas** (*Quercus robur* L.) – atvirose vietose iki 20-25 m užaugantis medis. Laja skėstašakė (iki 20 m ir platesnė), plačiai ovališka. Lapai ryškiai žali, šiek tiek žvilgantys. Pakenčia karpymą. Parkuose auginamas pavieniui, grupėmis, masyvuose, alėjose. *Q. Robur* 'Cupresoides' – koloniškas, glaustomis, plonomis, banguotai išsilanksciusiomis šakomis medis; *f. fastigiata* (Lam) A.DC. – glaustašakė forma.

□ **Raudonasis ažuolas** (*Quercus rubra* L.) – iki 20 m aukščio vertingas parkų medis. Laja skėstašakė, plati, neaukštai pakilusi. Lapai stambūs, giliai karpyti, ryškiai žali. Medis labai dekoratyvus rudenį, kai parausta lapai. Auga sparčiai, auginamas parkuose pavieniui ir grupėmis.

□ **Pelkinis ažuolas** (*Quercus palustris* Münchh.) – panašus į raudonąjį, tačiau jo šakos smulkesnės, trumpesnės, lapai mažesni.

□ **Malksninis ažuolas** (*Quercus imbricaria* Michx.) – Lietuvoje gana retas, keli žinomi medžiai brandos amžiuje siekia apie 10 m. Laja plačiai ovališka, lapai lancetiški, neskiautėti, odiški, tamsiai žali, apatinė pusė šviesesnė. Rudenį gelsvai rausvi, ilgai nenukrenta. Reiklus dirvožemiui, drėgmei.

■ *Betula L.* – Beržas

Lapus metantys medžiai arba krūmai. Žievė dažniausiai lygi ir balta. Lapai parasti, dažnai pjūkliški. Atsparūs šalčiui, nereiklūs dirvožemiui.

□ **Karpotasis beržas (*Betula pendula L.*)** – labai dažnas parkų, sodybų, miestų želdynų ir pakelių baltakamienis medis, atvirose vietose užaugantis iki 25-30 m aukščio. Laja azūrinė, nusvirusiomis šakų viršūnėmis. Lapai nedideli, žali, rudenį pagelsta. Medis auga sparčiai, šviesomėgis. *B. pendula var. carelica* – dar vadinamas kareliniu beržu. Tai kreivoku gumbuotu liemeniu, kelių metrų aukščio medelis. Vertinamas dėl gražaus rašto banguotos, susuktos medienos; *B. pendula* ‘Fastigiata’ – neaukštas medis glaustomis plonomis šakomis; *B. pendula* ‘Youngi’ – viršūnė ir šakos svyrančios.

■ *Alnus Mill.* – Alksnis

Vasaržaliai medžiai, rečiau krūmai kotuotais pumpurais. Lapai paprasti, ištisiniai, žali. Auga gana sparčiai, pakenčia drėgnus dirvožemius. Lapai bei šaknų gumbeliuose esančios bakterijos gerina dirvožemį.

□ **Juodalksnis (*Alnus glutinosa (L.) Gaertn.*)** – dekoratyviniuose želdynuose retai aptinkami, tačiau parkuose prie vandens telkinių sparčiai augantys, gerai derantys medžiai. Atviroje vietoje užauga iki 20 m aukščio, suformuoja kiaušinišką ar ritinišką lają.

□ **Baltalksnis (*Alnus incana (L.) Moench.*)** - atvirose vietose iki 10 m aukščio užaugantis medis. Laja siaurai kiaušiniška, lapai žali, ovalūs, pjūkliški. Auga greitai, gerai atsiželdo. Dekoratyviniuose želdynuose beveik neauginamas, išskyrus jo veisles: *A. incana* ‘Laciniata’ – 6-8 m aukščio medelis azūrine laja. Lapai giliai plunksniškai skiautėti.

■ **Paprastasis skroblas (*Carpinus betulus L.*)** – atviroje erdvėje užauga iki 15 m aukščio ir suformuoja neaukštai pakylančią rutulišką lają. Liemuo trumpas, lygus, šakos smulkios, tankios. Lapai žali, rudenį gelsta, rečiau rausta. Medis auga lėtai. Skroblas geriausiai iš visų Lietuvos medžių pakenčia paunksmę. Tai gražus parkų medis, auginamas grupėmis ar masyvų pakraščiuose bei tinkamas vienoms geriausių ir ilgiausiai išsilaikančių karpomoms gyvatvorėms veisti.

■ **Turkinis lazdynas (*Corylus colurna L.*)** Lietuvoje auginamas seniai, bet negausiai. Užauga iki 15 m aukščio. Lapai žali, apskriti. Šviesomėgis. Dera, tačiau pavieniui augančių medžių daugelis riešutų tušti.

■ *Juglans L.* - Riešutmedis

Riešutmedžiai – stambūs plačiai šakoti medžiai. Lapai iki 1 m ir didesni, neporomis priešišškai plunksniški. Kaulavaisiai (riešutai) valgomi. Auga derlinguose, gerai drenuotuose dirvožemiuose. Lietuvoje riešutmedžiai žinomi kaip seni parkų medžiai, kai kurios rūšys čia auginamos nuo XIX a. pradžios.

□ **Graikinis riešutmedis (*Juglans regia L.*)** – Lietuvoje nuo seno auginamas dvaruose ir sodybose kaip vaismedis ir manoma, kad tai vienas iš seniausiai auginamų introdukuotų medžių. Medis apie 10 m aukščio ovališka ar rutuliška laja. Lapai sudėtiniai, ryškai žali. Vaisiai sunoksta rugsėjo mėnesį. Dėl valgomų geros kokybės vaisių auginamas ir lipnisus riešutmedis (*Juglans ailantifolia Carr.*) tačiau pats medis mažiau išvaizdus, todėl labiau tinka auginti grupėmis. Juodasis riešutmedis (*Juglans nigra L.*), nors reiklokas dirvožemiui ir vaisiai dėl storo kevalo nevalgomi, taip pat dažnai sutinkamas dvarų parkuose, nes yra vienas gražiausių riešutmedžių. Dėl dekoratyvios, beveik nuo žemės išsišakojusios lajos senuosiuose parkuose dažnai buvo auginamas pilkasis riešutmedis (*Juglans cinerea L.*).

■ *Populus L.* – Tuopa, Drebulė

Dvinamiai, daugiausia stambūs, turintys didelę šaknų sistemą vasaržaliai medžiai. Laja skėstašakė, rečiau ovališka, siaura. Pasižymi sparčiu augimu. Atsparūs šalčiui ir šalnoms. Lietuvoje savaime paplitusi drebulė, introdukuota apie 15 rūšių tuopų. Tuopos auginamos miestų gatvėse, pakelėse, parkuose, nors yra neilgaamžės. Dekoratyviniuose želdynuose auginamos tik kai kurios rūšys ir veislės.

□ **Pilkoji tuopa (*Populus x canescens (Ait.) Sm.*)** – 25-30 m aukščio medis palčia laja ir stambiomis šakomis. Lapų forma įvairi (negiliai skiautėti, rombiški, banguotais kraštais), apatinė pusė veltiniškai balta. Lietuvoje nuo seno auginama parkuose kartu su baltąja tuopa, neskiriant šių dviejų rūšių ir nesuteikiant skirtingos reikšmės. Gausiai plinta šakninėmis atžalomis (baltoji tuopa beveik neplinta). Tinka spalvinėms kompozicijoms ir stambių gigantiškų medžių grupėms.

□ **Juodoji tuopa (*Populus nigra L.*)** – iki 30 m aukščio skėstašakis medis, palyginti stambiais plačiai kiaušiniškais, prie pamato pleištiškais lapais. Pati rūšis retokai auginama pakelėse ar parkuose, dažniau sutinkami glaustašakiai koloniški juodosios tuopos medžiai ‘Italica’, užaugantys iki 15-18 m aukščio.

□ **Kanadinė tuopa (*Populus x canadensis* Moench.)** – Lietuvoje dažnesnė, nei kitų rūšių tuopos. Atvirose vietose užauga iki 30 m aukščio, išvysto plačią lają. Lapai trikampiai, pjūkliški. Mažai reikli dirvožemiui, pakanti sausroms ir užterštam miestų orui.

□ **Berlyninė tuopa (*Populus x berolinensis* (K. Koch) Dippel)** – negausiai augintas senųjų dvarų parkuose 20-25 m aukščio medis. Laja neplati, kiaušiniška. Lapai kiaušiniški, odiški, kvapūs, viršutinė pusė žalia, apatinė neryškiai balsva. Lietuvoje plačiau išplito maždaug prieš 60-70 m. ir dabar auginama ne tik parkuose, bet ir miestų gatvėse, pakelėse.

■ ***Tilia* L. – Liepa**

Dažniausiai dekoratyviniuose želdynuose auginami, pakantūs nepalankiems aplinkos veiksniams, šakų genėjimui vasaržaliai, daugiausia aukšti medžiai. Žiedai nektaringi.

□ **Mažalapė liepa (*Tilia cordata* Mill.)** – atvirose erdvėse iki 20-25 m užaugantis medis tankia laja. Lapai vidutinio stambumo, viršutinė pusė žalia, apatinė – balsva. Labai dažna dekoratyviniuose želdiniuose – parkuose (pavieniui ir grupėmis, alėjose, veisiant aukštas karpomas gyvatvores), miestų soduose, gatvėse, sodybose, pakelėse ir kt.

Tai pat dažnai sodinamos **amerikinė liepa (*Tilia americana* L.)** ir **didžialapė liepos (*Tilia platyphyllos* Scop.)** turi stambius, o **grakščioji liepa (*Tilia euchlora* K. Koch.)** - žvilgančius lapus. *T. platyphyllos* ‘Laciniata’ - puošnus medis ažūrine laja, giliai karpytais lapais.

■ ***Ulmus* L. – Guoba, Skirpstas, Vinkšna**

Vasaržaliai, dažniausiai aukšti medžiai. Pavieniui augdami išvysto plačią cilindrišką lają. Lapai pražanginiai, paprasti, daugiausia nesimetriški, pjūkliški. Atsparūs šalčiui, pakenčia unksmę, tačiau reiklūs dirvožemiui.

□ **Kalninė guoba (*Ulmus glabra* Huds.)** – 20-25 m aukščio medis tankia laja. Senų medžių laja susiformavusi iš nedaug stambių šakų, reljefiška. Lapai ryškiai žali, rudenį pagelsta ir nukrinta. Medis auga sparčiai. Sodinamas parkuose dažniausiai pavieniui. Želdynuose neretai sutinkama guobos dekoratyvinė veislė *U. glabra* ‘Camperdownii’ (iki 3-5 m aukščio, nusvirusiomis šakomis kupoliškas medis) ir retesnė *U. glabra* ‘Exoniensis’ – šakos glaustos, kylančios aukštyn.

Į guobą panašūs **paprastoji vinkšna (*Ulmus laevis* Pall.)** ir **paprastasis skirpstas (*Ulmus minor* Mill.)**. Ypač dekoratyvūs **kamštiniai skirpstai (var. *suberosa* (Moench) Rehd.)**, kurių šakos ir kamienas su gausiomis kamštinėmis išaugomis.

■ **Plikasis celtis (*Celtis glabrata* Planch.)** – guobinių šeimos medis, retai auginamas Lietuvoje. Puošnus ažūrine laja su lygiai išsidėsčiusiais pailgai-kiaušiniškais lapais. Rudeniop pasipuošia rutuliškais raudonais kaulavaisiais.

■ **Raudonasis šilkmedis (*Morus rubra* L.)** – apie 7-10 m aukščio medis plačia, rutuliška laja. Vertinamas dėl vasarą subręstančių valgomų saldžių, sultingų vaisių. Auginamas saulėtose vietose. Dekoratyviniuose želdynuose sutinkamas retai.

■ **Švedinis šermukšnis (*Sorbus intermedia* (Ehrh.) Pers.)** – 10-12 m aukščio dažnas miestų želdynų, sodybų medis. Atsparus užterštam orui, šalčiui ir sausroms. Dekoratyvūs ovalūs tamsiai žaliu viršumi ir veltiniškai pilka apačia lapai.

■ **Mandžiūrinis abrikosas (*Armeniaca mandshurica* (Maxim.) Skvortsov.)** retokai auginamas kolekcijose ir botanikos soduose medis, užaugantis iki 10 m aukščio. Puošnūs švelniai rausvi žiedai.

■ **Makio ieva (*Padus maackii* (Rupr.)** išsiskiria lygia vario spalvos žieve. Medelis puošnus ištisus metus, užauga iki 10-15 m aukščio. Lietuvoje nedažnai auginama želdynuose.

■ **Tridyglė gledičia (*Gleditsia triacanthos* L.)** - retai auginamas, dekoratyvus medis. Ant kamieno ir šakelių turi aštirus dyglius, kurie užauga per vienerius metus, rudenį sumedėja, tampa tvirti ir pavojingai aštrūs. Medyje laikosi daugelį metų. Lapai sudėtiniai dukart plunksniški ir dekoratyvūs.

■ **Kanadinis plikšakis (*Gymnocladus dioicus* (L.) K. Koch.)** dekoratyvus, dideliais (50-100 cm), dukart plunksniškais lapais, kurių lapeliai pailgai kiaušiniški (kartais elipsiški) ir lygiakraščiai. Reikėtų sodinti užuovėjoje, nes nemėgsta vėjų pagairės. Sužaliuoja labai vėlai.

■ ***Acer* L. – Klevas**

Vienanamiai, rečiau dvinamiai vasaržaliai įvairaus aukščio medžiai, kartais krūmai. Lapai plaštakiškai skiautėti, kartais sudėtiniai ar trilapiai, dantyti ir lygiakraščiai. Daugelis rūšių dekoratyvios: lapai ornamentiški, rudenį gražiai pageltonuoja ar parausta, laja išraiškinga.

□ **Paprastasis klevas (*Acer platanoides* L.)** – atvirose vietose apie 20 m aukščio, parkų masyvuose iki 25-30 m aukščio užaugantis medis. Laja ovališka, nuo žemės pakilusi, tanki. Lapai stambūs, su daugybe nusmailėjančių skiaučių – rudenį pagelsta arba parausta. Medis plačiai

auginamas parkuose, sodybose, pakelėse, miestų želdynuose. Reiklus dirvožemiui, pakenčia ūksmę.

A. platanoides ‘Globosum’ – laja suploto rutulio formos, tanki; *A. platanoides* ‘Reitenbachii’ – besiskleidžiantys lapai žalsvai, o antroje vasaros pusėje tamsiai raudoni; *A. platanoides* ‘Schwedleri’ – lapai pirmoje vasaros pusėje purpuriniai, vėliau dulksvai rudi ar žali.

□ **Platanalapis klevas** (*Acer pseudoplatanus* L.) – atviroje erdvėje užauga iki 20-25 m aukščio. Laja plačiai ovališka. Lapai dideli, plaštakiškai skiautėti. Vešlus, gyvybingas, sparčiai augantis parkų medis. Sodinamas pavieniui, grupėmis ir masyvuose. Mėgsta derlingą dirvožemį, pakenčia ūksmę. *A. pseudoplatanus* ‘Purpurescens’ veislės medžiai su rusvo atspalvio lapais, kurių apačia nuo vasaros vidurio purpurinė.

□ **Sidabrinis klevas** (*Acer saccharinum* L.) – Lietuvos parkuose iki 25 m aukščio užaugantis medis. Laja ažūrinė, ovali, šakų viršūnės kiek svyrančios. Lapai šviesiai žali, šviesiai žydra ar sidabriška apatine puse. Auga sparčiai, šviesomėgis. Sodinamas alėjose, parkuose pavieniui ar grupėmis.

□ **Trakinis klevas** (*Acer campestre* L.) – apie 10 m aukščio medis rutuliška arba ovališka tankia laja. Lapai nedideli (lyginant su paprastuoju klevu), penkiaskiaučiai, žali, viršutinė pusė žvilganti. Auga lėtai, gerai pakenčia ūksmę. Auginamas dažniausiai pavieniui.

A. campestre ‘Postelense’ – lapai pirmoje vasaros pusėje būna geltoni.

■ **Paprastasis kaštonas** (*Aesculus hippocastanum* L.) – dažnas parkų, sodybų, miesto želdynų ir pakelių medis ovališka laja, užaugantis iki 15-20 m aukščio. Lapai stambūs, sudėtiniai, žali. Dekoratyvūs gelsvi su rausvomis dėmėmis žiedai susitelkę stačiose šluotelėse.

Geltonžiedis (*Aesculus flava* Aiton.) ir glotniavaisis (sinon. pilkasis) (*Aesculus glabra* Willd.) kaštonai Lietuvoje pasiekia 10-15 m aukštį, turi ovališkas lajas, žydi geltonais žiedais. Auginami parkuose pavieniui arba nedidelėmis grupėmis.

■ **Amūrinis kamštenis** (*Phellodendron amurense* Rupr.) negausiai auginamas pavieniui ir grupėmis parkuose, prie takų, gerai matomose vietose. Puošnus, ažūrinė laja medis. Ypač dekoratyvus kamienas, kurio žievė gelsvai pilka, vagota, minkšta ir elastinga, su kelių centimetrų kamščio sluoksniu.

■ **Paprastasis uosis (*Fraxinus excelsior* L.)** — šviesomėgė rūšis, nors jauni medeliai gali augti po lajų priedanga. Atviroje vietoje užauga iki 20-25 m aukščio, laja aukštai pakilusi, retoka. Lapai šviesiai žali, sklaidžiasi labai vėlai, o nukrinta anksti rudenį, paprastai net nepageltę. Dirvožemiui reikliausias iš visų Lietuvos medžių, atsparus vėjams ir šalčiui.

■ **Paprastoji katalpa (*Catalpa bignonioides* Walter.)** Lietuvoje auginama botanikos soduose, dendrologinėse kolekcijose. Puošnūs dideli, 10-20 cm pločio, žali lapai ir didelėmis šluotelės formos kekėmis susitelkę balti kvapnūs žiedai. Medis auga sparčiai, šviesomėgis, jautrokas šalčiui.

1. Alytaus apskritis

Alytaus apskrityje Augalų nacionalinių genetinių išteklių statusą turintys medžiai auga Veisiejų dvaro parke Lazdijų rajono teritorijoje. Veisiejų dvaras yra vienas seniausių dvarų Lietuvoje. Čia jau XV a. buvo įkurtas karališkasis dvaras. Parko įkūrėjas – Lietuvos didysis etmonas Mykolas Masalskis. Jo iniciatyva šalia jau 1743-1745 stovėjusių puošnių, „U“ raidės formos dvaro rūmų buvo užveistas parkas ir sodas. Vieta parkui buvo parinkta pietinėje Veisiejų miesto dalyje, Ančios ežero šiaurinėje pakrantėje, tarp dvaro rūmų ir ežero. XIX a. parkas pertvarkytas į peizažinį. Tokių parkų pagrindinis bruožas – išryškinta vietos gamta. Juose natūralus reljefas lieka iš esmės nepakeistas. Rytinėje parko dalyje svarbiausias parko elementas – ratu susodintos 21 mažalapė liepa. Šiame liepų rate seniau buvo pavėsinė. Dabar liepos, kurių amžius apie 200 metų, kamieno skersmuo nuo 39 iki 86 cm (apimtis 122 -270 cm), o aukštis –24 - 25 metrai, supa šokių aikštelę (2 pav.).

2 pav. Mažalapių liepų ratas Veisiejų dvaro parke

Šioms liepoms, 15 juodalksnių ir 2 paprastiesiems uosiams Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu suteiktas augalų nacionalinių genetinių išteklių statusas. Atskirų juodalksnių kamieno skersmuo siekia nuo 39 iki 112 cm, o aukštis 21-33 metrus (3 pav). Parko pietinėje dalyje, ant Ančios ežero kranto, ošia didingas 31 m aukščio parko senbuvis – paprastasis uosis (4 pav.), kurio kamieno apimtis siekia net 520 cm, skersmuo – 165 cm. Antrasis uosis kiek aukštesnis (35 m) ir lieknesnis (kamieno skersmuo – 99 cm). Alytaus apskrities Lazdijų rajono Veisiejų dvaro parke tarpsta 38 medžiai, savaiminės Lietuvos floros atstovai. Dvidešimt vienas iš jų auga vienoje medžių grupėje (mažalapės liepos). kiti septyniolika (15 juodalksnių ir 2 paprastieji uosiai) – pavieniais medžiais.

3 pav. Juodalksniai Veisiejų dvaro parke

4 pav. Veisiejų dvaro parko paprastasis uosis, esantis ir vietinės reikšmės gamtos paminklas

2. Kauno apskritis

Kauno apskrityje saugomi 99 medžiai. Dešimtyje medžių grupių tarpsta 52 medžiai, o kiti 47 auga pavieniais medžiais (1 lentelė). Visi šie medžiai priskiriami 4 savaiminės floros rūšims (20 medžių), 22 introducentų rūšims (68 medžiai), 1 introducentų varietetui (1 medis) ir 7 medžių veislėms (10 medžių).

Visi savaiminiai medžiai auga Kauno mieste (Ažuolynas, Vytauto Didžiojo universiteto botanikos sodas). Aplinkosaugos informacijos centro lankstinuke „Kauno Ažuolyno praeitis ir nūdienu“ nurodoma, kad Kauno Ažuolynas – natūralių lapuočių miškų, kuriais viduramžiais buvo turtinga Lietuva, likutis. Tais laikais Kauno ažuolynai jungėsi su Varlupos, Karmėlavos, Rumšiškių ir Kaišiadorių giriomis. Šiuo metu yra išlikęs 78 ha pagrindinis Ažuolyno parkas Žaliakalnyje ir 39,8 ha Aukštuose Šančiuose. Tarp ažuolų vyrauja seni 100 – 320 metų ažuolai. Penkiolikai Ažuolyno paprastųjų ažuolų yra suteiktas augalų nacionalinių genetinių išteklių statusas. Minėti medžiai auga parko dalyje apribotoje stadiono, Vydūno alėjos ir Radvilėnų plento.

1 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Kauno apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
Savaiminės rūšys / formos / veislės				
AGB03706	<i>Carpinus betulus</i> L. / paprastasis skroblas	1	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03728*	<i>Picea abies</i> (L) H. Karst. / paprastoji eglė	3	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB00001- AGB00015	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ažuolas	15	Kauno ažuolyno parkas	Kauno miesto
AGB03736	<i>Taxus baccata</i> L. / europinis kukmedis	1	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB00168	<i>Pinus sylvestris</i> 'Fastigiata' / paprastoji pušis 'Fastigiata'	1	Girionių parkas	Kauno rajono
Introducentų rūšys				
AGB03703*	<i>Abies alba</i> Mill. / europinis kėnis	4	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB00103	<i>Abies concolor</i> (Gordon et Gled.) Lindl. ex Hildebr. / pilkasis kėnis	1	Girionių parkas	Kauno rajono
AGB00098	<i>Catalpa bignonioides</i> Walter / paprastoji katalpa	1	Girionių parkas	Kauno rajono

1	2	3	4	5
AGB03708*	<i>Cercidiphyllum japonicum</i> Siebold et Zucc. / japoninis puošmedis	6	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB00158, AGB00159	<i>Chamaecyparis pisifera</i> (Siebold et Zucc.) Siebold et Zucc. / žirniavaisis puskiparis	2	Girionių parkas	Kauno rajono
AGB00123	<i>Corylus colurna</i> L. / turkinis lazdynas	1	Girionių parkas	Kauno rajono
AGB03712*	<i>Fagus sylvatica</i> L. / paprastasis bukas	3	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03714, AGB0371	<i>Ginkgo biloba</i> L. / dviskiautis ginkmedis	2	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB00175*	<i>Juglans ailanthifolia</i> Carrière / lipnisis riešutmedis	5	Terespolio dvaro parkas	Kėdainių rajono
AGB00178	<i>Juglans mandshurica</i> Maxim. / mandžiūrinis riešutmedis	1	Jundėliškių dvaro parkas	Birštono miesto
AGB03716	<i>Juniperus virginiana</i> L. / virgininis kadagys	1	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03718	<i>Larix kaempferi</i> (Lamb.) Carrière / japoninis maumedis	1	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03721	<i>Larix sibirica</i> Ledeb. / sibirinis maumedis	1	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03722, AGB03723	<i>Liriodendron tulipifera</i> L. / gelsvažiedis tulpmedis	2	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03726*	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Huet. W.C.Cheng. / tikroji metasekvoja	3	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03732*	<i>Picea omorika</i> (Pančić) Purk. / serbinė eglė	5	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB00165*	<i>Pinus nigra</i> J. F. Arnold / juodoji pušis	5	Terespolio dvaro parkas	Kėdainių rajono
AGB00202	<i>Populus x canescens</i> (Ait.) Sm. / pilkoji tuopa	1	Raudondvario dvaro parkas	Kauno rajono
AGB00031	<i>Quercus palustris</i> Münchh. / pelkinis ąžuolas	1	Jundėliškių dvaro parkas	Birštono miesto
AGB00032*	<i>Quercus rubra</i> L. / raudonasis ąžuolas	15	Jundėliškių dvaro parkas	Birštono miesto

1	2	3	4	5
AGB03738, AGB03739	<i>Thuja occidentalis</i> L. / vakarinė tuja	2	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03740*	<i>Thuja plicata</i> Donn ex D. Don / didžioji tuja	3	Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodas	Kauno miesto
AGB03741, AGB03742	<i>Thuja plicata</i> Donn ex D. Don / didžioji tuja	2	Dotnuvos dvaro parkas	Kėdainių rajono
Introducentų varietetai				
AGB00163	<i>Pinus ponderosa</i> Douglas var. <i>scopulorum</i> Engelm. / geltonosios pušies uolinis varietetas	1	Girionių parkas	Kauno rajono
Introducentų veislės				
AGB00109	<i>Acer platanoides</i> ‘Globosum’ / paprastasis klevas ‘Globosum’	1	Bačkonių dvaro parkas	Kaišiadorių rajono
AGB00161, AGB00162	<i>Chamaecyparis pisifera</i> ‘Squarrosa’ / žirniavaisis puskiparis ‘Squarrosa’	2	Girionių parkas	Kauno rajono
AGB00061	<i>Picea abies</i> ‘Cranstonii’ / paprastoji eglė ‘Cranstonii’	1	Girionių parkas	Kauno rajono
AGB00017, AGB00018	<i>Quercus robur</i> ‘Cupressoides’ / paprastasis ąžuolas ‘Cupressoides’	2	Girionių parkas	Kauno rajono
AGB00128	<i>Tilia platyphyllos</i> ‘Laciniata’ / didžialapė liepa ‘Laciniata’	1	Pavermenio dvaro parkas	Kėdainių rajono
AGB00071, AGB00073	<i>Ulmus glabra</i> ‘Camperdownii’ / kalninė guoba ‘Camperdownii’	2	Dotnuvos dvaro parkas	Kėdainių rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Girionių parke (Kauno raj. savivaldybė) galime pamatyti išskirtinę paprastosios pušies glaustašakę formą (paprastoji pušis ‘Fastigiata’) išsiskiriančia plačiai koloniška verpstės formos laja (5 pav.) su palyginti storomis ir tankiomis aukštyrų kylančiomis šakomis, melsvai žaliais spygliais ir mažais konkorėžiais. Savaime augančios tokios pušys aptinkamos Varėnos ir Tytuvėnų miškuose.

Kauno apskrityje esama ir rečiau želdynuose aptinkamų introducentų: europinis ir pilkasis kėniai, žirniavaisis puskiparis, dviskiautis ginkmedis, japoninis maumedis, gelsvažiedis tulpmedis, tikroji metasekvoja ir serbinė eglė (6 pav.), turkinis lazdynas, paprastoji katalpa (7 pav.), didžioji tuja ir introducentų veislės (8 pav.).

5 pav. Paprastoji pušis 'Fastigiata' Girionių parke

6 pav. Serbinių eglių grupė VDU Kauno botanikos sode

7 pav. Paprastoji katalpa Girionių parke

8 pav. Didžialapė liepa 'Laciniata' Pavermenio dvaro parke

3. Klaipėdos apskritis

Klaipėdos rajono, Palangos miesto, Skuodo rajono ir Šilutės rajono savivaldybėse yra 77 saugomi medžių grupių ir pavienių medžių kategorijos augalai (2 lentelė). 25 iš jų auga keturiose medžių grupėse, o likusieji (52 vienetai) – pavieniais medžiais. Tai 15 svetimžemių (introducentų) rūšių ir 22 veislių atstovai.

2 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Klaipėdos apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
Savaiminės rūšys / formos / veislės				
AGB03365	<i>Taxus baccata</i> L. / europinis kukmedis	1	Švėkšnos dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB00230	<i>Ulmus laevis</i> Pall / paprastoji vinkšna	1	Trakių kaimas	Klaipėdos rajono
Introducentų rūšys				
AGB00047*	<i>Fagus sylvatica</i> L. / paprastasis bukas	15	Kliošių miško parkas	Klaipėdos rajono
AGB00070	<i>Gleditsia triacanthos</i> L. / tridyglė gledičija	1	Priekulės vidurinės mokyklos parkas	Klaipėdos rajono
AGB00068	<i>Picea omorika</i> (Pančić) Purk. / serbinė eglė	1	Priekulės vidurinės mokyklos parkas	Klaipėdos rajono
AGB00157	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> (A. Murray bis) Parl. / Lausono puskiparis	1	Palangos botanikos parkas	Palangos miesto
AGB00033	<i>Quercus rubra</i> L. / raudonasis ąžuolas	1	Palangos botanikos parkas	Palangos miesto
AGB00069	<i>Ginkgo biloba</i> L. / dviskiautis ginkmedis	1	Švėkšnos dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB03364	<i>Thuja plicata</i> Donn ex d. Don. / didžioji tuja	1	Kintai	Šilutės rajono
AGB00058	<i>Tsuga canadensis</i> (L.) Carriere / kanadinė cūga	1	Vilkėnų dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB04062*	<i>Tilia x euchlora</i> K.Koch / grakščioji liepa	3	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04079	<i>Gleditsia triacanthos</i> L. / tridyglė gledičija	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04080	<i>Larix eurolepis</i> A.Henry / plačiažvynis maumedis	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono

1	2	3	4	5
AGB04081	<i>Larix eurolepis</i> A.Henry / plačiažvynis maumedis	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04083	<i>Magnolia kobus</i> DC. / japoninė magnolija	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04084	<i>Magnolia kobus</i> DC. / japoninė magnolija	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04248	<i>Abies sibirica</i> Ledeb. / sibirinis kėnis	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04249	<i>Abies alba</i> Mill. / europinis kėnis	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04250	<i>Abies alba</i> Mill. / europinis kėnis	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04254	<i>Cercidiphyllum japonicum</i> Siebold et Zucc. / japoninis puošmedis	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04259	<i>Acer saccharinum</i> L. / sidabrinis klevas	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04260	<i>Acer saccharinum</i> L. / sidabrinis klevas	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04261	<i>Acer saccharinum</i> L. / sidabrinis klevas	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
Introducentų veislės				
AGB00206	<i>Fraxinus pennsylvanica</i> 'Aucubifolia' / pensilvaninis uosis 'Aucubifolia'	1	Palangos botanikos parkas	Palangos miesto
AGB00155	<i>Pseudotsuga menziesii</i> 'Glauc Pendula' / didžioji pocūgė 'Glauc Pendula'	1	Palangos botanikos parkas	Palangos miesto
AGB03367	<i>Acer campestre</i> 'Postelense' / trakinis klevas 'Postelense'	1	Vilkėnų dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB00062	<i>Picea abies</i> 'Inversa' / paprastoji eglė 'Inversa'	1	Vilkėnų dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB00029	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	2	Vilkėnų dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB03366	<i>Tilia platyphyllos</i> 'Laciniata' / didžialapė liepa 'Laciniata'	1	Švėkšnos dvaro parkas	Šilutės rajono
AGB04060*	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	3	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono

1	2	3	4	5
AGB04061*	<i>Picea abies</i> 'Nidiformis' / paprastoji eglė 'Nidiformis'	4	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04063	<i>Acer platanoides</i> 'Globosum' / paprastasis klevas 'Globosum'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04064	<i>Acer platanoides</i> 'Reitenbachii' / paprastasis klevas 'Reitenbachii'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04065	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Purpurescens' / platanlapis klevas 'Purpurescens'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04066	<i>Alnus incana</i> 'Laciniata' / baltalksnis 'Laciniata'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04067	<i>Betula pendula</i> 'Carelica' / karpotasis beržas 'Carelica'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04069	<i>Betula pendula</i> 'Youngi' / karpotasis beržas 'Youngi'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04171	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Filifera' / žiemiavasis puskiparisis 'Filifera'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04072	<i>Fagus sylvatica</i> 'Fastigiata' / paprastasis bukas 'Fastigiata'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04073	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula' / paprastasis bukas 'Pendula'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04255	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula' / paprastasis bukas 'Pendula'	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04074	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04256	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04257	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04258	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04087	<i>Picea abies</i> 'Ohlendorffii' / paprastoji eglė 'Ohlendorffii'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04088	<i>Picea abies</i> 'Ohlendorffii' / paprastoji eglė 'Ohlendorffii'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04093	<i>Quercus robur</i> 'Cupresoides' / paprastasis ąžuolas 'Cupresoides'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04094	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono

1	2	3	4	5
AGB04097	<i>Tilia cordata</i> 'Aurea' / mažalapė liepa 'Aurea'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04098	<i>Ulmus glabra</i> 'Camperdownii' / kalninė guoba 'Camperdownii'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono
AGB04251	<i>Ulmus glabra</i> 'Camperdownii' / kalninė guoba 'Camperdownii'	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04252	<i>Ulmus glabra</i> 'Camperdownii' / kalninė guoba 'Camperdownii'	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04253	<i>Ulmus glabra</i> 'Camperdownii' / kalninė guoba 'Camperdownii'	1	I. Navidansko parkas (Žemaitijos botanikos parkas)	Skuodo rajono
AGB04068	<i>Betula pendula</i> 'Fastigiata' / karpotasis beržas 'Fastigiata'	1	V. Intos akmenų muziejaus parkas	Skuodo rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Savaiminę Lietuvos florą reprezentuoja tik europinis kukmedis (9 pav.), augantis Švėkšnos dvaro parke (Šilutės rajonas) ir paprastoji vinkšna (10 pav.), auganti privačioje V. Petkaus sodyboje Trakių kaime (Klaipėdos rajonas).

9 pav. Medžiu augantis europinis kukmedis Švėkšnos dvaro parke

10 pav. Prie paprastosios vinkšnos privačioje V. Petkaus (šeimininkas centre) sodyboje

Klaipėdos apskrityje auga rečiau pasitaikančios želdynuose ir ypač vertingos introducentų rūšys: dviskiautis ginkmedis (Švėkšnos dvaro parkas) (11 pav.), tridyglė gedičija (Priekulės vidurinės mokyklos parkas ir V. Intos akmenų muziejaus parkas) (12 pav.), japoninis puošmedis (V. Intos akmenų muziejaus parkas), Lausono puskiparisius ir raudonasis ažuolas (Palangos botanikos parkas), paprastieji bukai.

11 pav. Dviskiautis ginkmedis Švėkšnos dvaro parke

12 pav. Tridyglė gedičija V. Intos akmenų muziejaus parke

Klaipėdos apskrities Kintų miestelyje auga išpūdinga didžioji tuja. Manoma, kad ji pasodinta 1927 metais (13 pav.). Tai pati seniausia ir aukščiausia didžioji tuja Lietuvoje.

13 pav. Didžioji tuja Kintuose

Kliošų miško parke auga visas bukų medynas. Jų čia gana daug ir beveik visi įspūdingų matmenų. Tai didžiausia parko vertybė. Be to, šie augalai čia puikiai želdosi savaime. Penkiolikos paprastųjų bukų grupei suteiktas augalų nacionalinių genetinių išteklių statusas.

14 pav. Paprastasis bukas 'Pendula' V. Intos akmenų muziejaus parke

15 pav. Paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia' V. Intos akmenų muziejaus parke

A

B

16 pav. Karpotųjų beržų veislės 'Carelica' (A), 'Youngi' (B) V. Intos akmenų muziejaus parke

Klaipėdos apskrityje saugoma nemažai medžių veislių. Dekoratyvumu išsiskiria buko veislės ‘Fastigiata’, ‘Pendula’ (14 pav.), ‘Purpurea Latifolia’ (15 pav.), baltalksnis ‘Laciniata’, karpotųjų beržų veislės ‘Carelica’, ‘Youngi’ (16 pav.) ir ‘Fastigiata’, paprastosios eglės veislės ‘Inversa’ (Vilkėnų dvaro parkas) ir ‘Ohlendorffii’, ‘Nitidiformis’ (17 pav.), paprastasis klevas ‘Globosum’ (18 pav.) V. Intos akmenų muziejaus parke.

A

B

C

17 pav. Paprastosios eglės veislės ‘Inversa’ (A) Vilkėnų dvaro parke ir ‘Ohlendorffii’ (B) bei ‘Nitidiformis’ (C) V. Intos akmenų muziejaus parke

18 pav. Paprastasis klevas ‘Globosum’

4. Marijampolės apskritis

Marijampolės apskrities Marijampolės, Šakių ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse saugomai 37 pavieniai medžiai ir medžių grupės (3 lentelė). 15 iš jų auga vienoje medžių grupėje, o kiti 22 – pavieniais medžiais.

3 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Marijampolės apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
Savaiminės rūšys / formos / veislės				
AGB03371	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Gavaltuvos kaimas	Marijampolės rajono
AGB03372	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Gavaltuvos kaimas	Marijampolės rajono
AGB03373	<i>Ulmus laevis</i> Pall. / paprastoji vinkšna	1	Purviniškių kaimas	Marijampolės rajono
AGB03370	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Dobrovolės kaimas	Vilkaviškio rajono
AGB03369	<i>Fraxinus excelsior</i> L. / paprastasis uosis	1	Paežerių dvaro parkas	Vilkaviškio rajono
AGB00016	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Paežerių dvaro parkas	Vilkaviškio rajono
Introducentų rūšys				
AGB00200, AGB00201	<i>Populus x canescens</i> (Ait.) Sm. / pilkoji tuopa	2	Marijampolės miesto parkas	Marijampolės miesto
AGB00118*	<i>Acer saccharinum</i> L. / sidabrinis klevas	15	Gelgaudiškio dvaro parkas	Šakių rajono
AGB00093	<i>Aesculus glabra</i> Willd. / glotniavaisis kaštonas	1	Gelgaudiškio dvaro parkas	Šakių rajono
AGB00124	<i>Tilia americana</i> L. / amerikinė liepa	1	Gelgaudiškio dvaro parkas	Šakių rajono
AGB00182, AGB00183	<i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers. / švedinis šermukšnis	2	Zyplių dvaro parkas	Šakių rajono
AGB00095	<i>Aesculus hippocastanum</i> L. / paprastasis kaštonas	1	Bartninkų dvaro parkas	Vilkaviškio rajono
AGB00048	<i>Fagus sylvatica</i> L. / paprastasis bukas	1	Paežerių dvaro parkas	Vilkaviškio rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Savaiminėms keturioms Lietuvos rūšims priklauso 6 medžiai (3 paprastieji ąžuolai, 1 paprastoji vinkšna, 1 mažalapė liepa ir 1 paprastasis uosis).

Dvidešimt dviejų metrų aukščio paprastoji liepa (19 pav.) auga prie Dobravolės piliakalnio Dobravolės kaime (Vilkaviškio rajonas). Puiki vinkšna auga Purviniškių kaime, prie Antano Kudirkos sodybos. (20 pav.). Marijampolės parko centrinėje dalyje ištaigingai stovi dvi pilkosios tuopos (21 pav.). Sveikai ir gyvybingi Paežerių dvaro parke tarpsta paprastasis uosis (22 pav.), paprastasis ąžuolas (23 pav.) ir paprastasis bukas (24 pav.).

19 pav. Mažalapė liepa prie Dobravolės piliakalnio

20 pav. Purviniškių kaimo paprastoji vinkšna

21 pav. Pilkoji tuopa Marijampolės parke

22 pav. Paprastasis uosis Paežerių dvaro parke

23 pav. Paprastasis ąžuolas Paežerių dvaro parke

24 pav. Paprastasis bukas Paežerių dvaro parke

Zyplių dvaro parke auga du švediniai šermukšniai, Gelgaudiškio parke įspūdingos, nors ir labai garbaus amžiaus sidabrinių klevų alėjos. Tik šiame parke dar išlikusi amerikinė liepa.

5. Panevėžio apskritis

Panevėžio apskrityje Biržų, Kupiškio ir Pasvalio rajonų dvarų parkuose saugoma 20 savaiminių rūšių medžių, 21 introducentas, 1 introducentų varietetas ir 1 introducentų veislė (4 lentelė).

4 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Panevėžio apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
Savaiminės rūšys / formos / veislės				
AGB03361*	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	14	Gulbinėnų dvaro parkas	Pasvalio rajono
AGB03362	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Gulbinėnų dvaro parkas	Pasvalio rajono
AGB03363	<i>Ulmus glabra</i> Hud. / kalninė guoba	1	Gulbinėnų dvaro parkas	Pasvalio rajono
AGB03360*	<i>Ulmus laevis</i> Pall. / paprastoji vinkšna	4	Gulbinėnų dvaro parkas	Pasvalio rajono
Introducentų rūšys				
AGB00177	<i>Juglans mandshurica</i> Maxim. / mandžiūrinis riešutmedis	1	Daužgirių dvaro parkas	Biržų rajono
AGB00176	<i>Juglans regia</i> L. / graikinis riešutmedis	1	Likėnų parkas	Biržų rajono
AGB00152*	<i>Larix sibirica</i> Ledeb. / sibirinis maumedis	18	Pabiržės dvaro parkas	Biržų rajono
AGB03368	<i>Larix sibirica</i> Ledeb. / sibirinis maumedis	1	Pabiržės dvaro parkas	Biržų rajono
Introducentų varietetai				
AGB00148	<i>Larix gmelinii</i> (Rupr.) Rupr. var. <i>japonica</i> (Maxim. Ex Regel) Pilg / daūrinio maumedžio japoninis varietetas	1	Pauliankos dvaro parkas	Kupiškio rajono
Introducentų veislės				
AGB00192*	<i>Populus nigra</i> 'Italica' / juodoji tuopa 'Italica'	8	Gulbinėnų dvaro parkas	Pasvalio rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Savaiminių rūšių medžiai – 15 paprastųjų ąžuolų, kurių 14 auga vienoje medžių grupėje (25 pav.), 1 kalninė guoba ir 4 paprastųjų vinkšnų grupė auga Gulbinėnų dvaro parke.

Išskirtiniais pripažinti 20 maumedžių: 19 sibirinių (26 pav.) ir 1 daūrinio maumedžio japoninis varietetas.

Panevėžio apskrityje saugomas mandžiūrinis (27 pav.) ir graikinis riešutmedžiai (28 pav.). Jie auga Daudžgirių parke.

25 pav. Keturiolikos paprastųjų ąžuolų grupė Gulbinėnų dvaro parke

26 pav. Sibirinių maumedžių grupė Pabiržės dvaro parke

27 pav. Mandžiūrinis riešutmedis Daudžgirių dvaro parke

28 pav. Graikinis riešutmedis Likėnų dvaro parke

6. Šiaulių apskritis

Šiaulių mieste, Akmenės, Joniškio, Radviliškio ir Šiaulių rajonuose saugomi 83 medžiai (5 lentelė).

5 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Šiaulių apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
Savaiminės rūšys / formos / veislės				
AGB04099	<i>Ulmus suberosa</i> Moench. / Kamštinis skirpstas	1	Energetikų g., Šiauliai	Šiaulių miesto
AGB00234	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Milvydų dvaras (Kuršėnai)	Šiaulių rajono
AGB00232	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Stoties g., Kuršėnai	Šiaulių rajono
AGB00233	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Stoties g., Kuršėnai	Šiaulių rajono
AGB00235	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Stoties g., Kuršėnai	Šiaulių rajono
AGB00238	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Stoties g., Kuršėnai	Šiaulių rajono
AGB00236	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Ventos krantas, Kuršėnai	Šiaulių rajono
Introducentų rūšys				
AGB00153*	<i>Larix sibirica</i> Ledeb. / sibirinis maumedis	11	Žagarės dvaro parkas	Joniškio rajono
AGB00146*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	15	Žagarės dvaro parkas	Joniškio rajono
AGB00203	<i>Populus x canescens</i> (Ait.) Sm. / pilkoji tuopa	1	Raudondvario dvaro parkas	Radviliškio rajono
AGB04078	<i>Fagus sylvatica</i> L. / paprastasis bukas	1	Pagėgių g., Šiauliai	Šiaulių miesto
AGB04089	<i>Picea pungens</i> Engelm. / dygioji eglė	1	Pramonės g., Šiauliai	Šiaulių miesto
AGB04070	<i>Cercidiphyllum japonicum</i> Siebold et Zucc / japoninis puošmedis	1	Vilniaus g., Šiauliai	Šiaulių miesto
AGB00223*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	6	Gruževskio dvaro parkas (Kuršėnai)	Šiaulių rajono

1	2	3	4	5
AGB00137*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	31	Paežerių dvaro parkas	Šiaulių rajono
AGB00169	<i>Pinus sibirica</i> Du Tour / sibirinė pušis	1	Paežerių dvaro parkas	Šiaulių rajono
AGB00237	<i>Populus x canescens</i> (Ait.) Sm. / pilkoji tuopa	1	Stoties g., Kuršėnai	Šiaulių rajono
Introducentų veislės				
AGB00111	<i>Acer platanoides</i> 'Schwedleri' / paprastasis klevas 'Schwedleri'	1	Baisogalos dvaro parkas	Radviliškio rajono
AGB00049	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / parastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	1	Dabikinės dvaro parkas	Akmėnės rajono
AGB00126	<i>Tilia platyphyllos</i> 'Laciniata' / didžialapė liepa 'Laciniata'	1	Baisogalos dvaro parkas	Radviliškio rajono
AGB00127	<i>Tilia platyphyllos</i> 'Laciniata' / didžialapė liepa 'Laciniata'	1	Beinoravos dvaro parkas	Radviliškio rajono
AGB04090	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	1	Sevastopolio g., Šiauliai	Šiaulių miesto
AGB04091	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	1	Sevastopolio g., Šiauliai	Šiaulių miesto
AGB00074	<i>Ulmus glabra</i> 'Exoniensis' / kalninė guoba 'Exoniensis'	1	Paežerių dvaro parkas	Šiaulių rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Saugomi medžiai priklauso trimis savaiminėms Lietuvos rūšims (7 medžiai), septynioms introducentų rūšims (69 medžiai) ir penkioms introducentų veislėms (7 medžiai). Iš visų, aukščiau minėtų, 55 auga keturiose medžių grupėse ir 28 auga pavieniais medžiais.

Šiaulių apskrityje galime pamatyti puikių ąžuolų (29-30 pav.) ir kol kas vienintelį į Augalų nacionalinius genetinius išteklius įrašytą kamštinį skirpstą. Apskrities dvarų parkuose gausu saugomų europinių maumedžių (31 pav.). Tai pat išskirtos dvi pilkosios tuopos. Raudondvario dvaro parko pilkoji tuopa yra 30 metrų aukščio ir 365 cm apimties. Įspūdingai atrodo ir kuršėniškė pilkoji tuopa (32 pav.) bei vienas iš paprastųjų bukų Pagėgių gatvėje Šiaulių mieste.

Šiauliuose, Vilniaus g. auga japoninis puošmedis (33 pav.). Įpusėjus rudenii šis medelis pasipuošia gesvai oranžiniu ar oranžiniu apdaru. Kaip

itin retą želdynuose reikėtų paminėti sibirinę pušį, augančią Šiaulių rajono Paežerių dvaro parke. Paprastasis ąžuolas ‘Fastigiata’ (34 pav.) puošia ir miestų želdynus.

29 pav. Paprastasis ąžuolas prie buvusio Milvydų dvaro Kuršėnuose

30 pav. Kuršėnų savivaldybės atstovai prie paprastojo ąžuolo Ventos pakrantėje

31 pav. Europinio maumedžio medžių grupė Žagarės dvaro parke

32 pav. Pilkoji tuopa Stoties gatvėje Kuršėnuose

Saugomi introducentai puošia Baisiogalos (paprastasis klevas ‘Schwedleri’ ir didžialapė liepa ‘Laciniata’(35 pav.)) ir Paežerių dvarų parkus (kalninė guoba ‘Exoniensis’ (36 pav.)).

33 pav. Japoninis puošmedis Vilniaus gatvėje Šiauliuose

34 pav. Paprastas ažuolas 'Fastigiata' Sevastopolio gatvėje Šiauliuose

35 pav. Didžialapė liepa Laciniatá (kairėje) ir paprastas klevas 'Schwedleri' (dešinėje) Baisiogalos dvaro parke

36 pav. Kalninė guoba 'Exoniensis' Paežerių dvaro parke

7. Tauragės apskritis

Tauragės apskrityje į Augalų nacionalinius genetinius išteklius įrašyti introducentai, tarp kurių 13 rūšių (42 medžiai) ir 3 veislių (4 medžiai) atstovai.

6 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Tauragės apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
Introducentų rūšys				
AGB00132*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	4	Belvederio dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00170	<i>Pinus strobus</i> L. / veimutinė pušis	1	Belvederio dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00228	<i>Thuja occidentalis</i> L. / vakarinė tuja	1	Belvederio dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00181	<i>Juglans cinerea</i> L. / pilkasis riešutmedis	1	Raudonės pilies parkas	Jurbarko rajono
AGB00229	<i>Larix sibirica</i> Ledeb. / sibirinis maumedis	1	Raudonės pilies parkas	Jurbarko rajono
AGB00167	<i>Pinus cembra</i> L. / kedrinė pušis	1	Raudonės pilies parkas	Jurbarko rajono
AGB00186, AGB00187	<i>Liriodendron tulipifera</i> L. / gelsvažiedis tulpmedis	2	Veliuonos dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00166*	<i>Pinus nigra</i> J. F. Arnold / juodoji pušis	6	Veliuonos dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00184	<i>Thuja plicata</i> Donn ex D. Don / didžioji tuja	1	Veliuonos dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00139-AGB00145	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	7	Viešvilės parkas	Jurbarko rajono
AGB03374	<i>Juglans regia</i> L. / graikinis riešutmedis	1	Šilalės g., Laukuva	Šilalės rajono
AGB00197	<i>Populus x canescens</i> (Ait.) Sm. / pilkoji tuopa	1	Adakavo dvaro parkas	Tauragės rajono
AGB00136*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	4	Lomių dvaro parkas	Tauragės rajono
AGB00105, AGB00106, AGB00107	<i>Abies sachalinensis</i> (F. Schmidt) Mast. / sachalininis kėnis	3	Trepų dvaro parkas	Tauragės rajono

1	2	3	4	5
AGB00055*	<i>Tsuga canadensis</i> (L.) Carriere / kanadinė cūga	7	Trepų dvaro parkas	Tauragės rajono
Introducentų veislės				
AGB00022	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ažuolas 'Fastigiata'	1	Belvederio dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00110	<i>Acer platanoides</i> 'Reitenbachii' / paprastasis klevas 'Reitenbachii'	1	Veliuonos dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00028	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ažuolas 'Fastigiata'	1	Veliuonos dvaro parkas	Jurbarko rajono
AGB00054	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	1	Viešvilės parkas	Jurbarko rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Apskritis parkuose saugomi introdukuotų rūšių medžiai (21 vnt.) auga trijose medžių grupėse, o taip pat, kaip pavieniai medžiai.

Belvederio dvaro parke saugomi europiniai maumedžiai, veimutinė pušis, paprastojo ažuolo Fasigiata' veislė (37 pav.) ir vakarinė tuja (38 pav.).

37 pav. Belvederio dvaro parko paprastasis ažuolas 'Fastigiata'

38 pav. Belvederio dvaro parko vakarinė tuja

Gerai tvarkomame ir lankytojų dėmesio nestokojančiame Raudonės pilies parke išskirtiniais pripažinti pilkasis riešutmedis (39 pav.), sibirinis maumedis ir kedrinė pušis. Stebina savo dydžiu Adakavo dvaro parko pilkoji tuopa (40 pav.).

39 pav. Raudonės pilies parko pilkasis riešutmedis

40 pav. Adakavo dvaro parko pilkoji tuopa

Trepų dvaro parke auga septynios kanadinės cūgos bei keli seni sachalininio kėnio medžiai. Nedideliame Veliuonos dvaro parke išskirtiniais saugomais medžiais pripažinti vieni seniausių Lietuvoje du gelsvažiedžiai tulpmedžiai (41 pav.), paprastasis ažuolas 'Fasigiata', šešių juodųjų pušų grupė, paprastasis klevas 'Reitenbachii' (42 pav.) ir didžioji tuja.

41 pav. Gelsvažiedžiai tulpmedžiai Veliuonos dvaro parke

Viešvilės parke saugoma europinio maumedžio septynių medžių grupė ir paprastasis bukas *Purpurea Latifolia*. Privačioje Zofijos Stankienės sodyboje Šilalės gatvėje Laukuvoje auga graikinis riešutmedis, įrašytas į augalų nacionalinių genetinių išteklių sąrašą (43 pav.).

42 pav. Paprastasis klevas *Reitenbachii* Veliuonos dvaro parke

43 pav. Prie graikinio riešutmedžio privačioje Zofijos Stankienės (stovi centre) sodyboje su Laukuvos seniūnijos atstovais

8. Telšių apskritis

Telšių apskrityje saugomi 40 medžių (7 lentelė), priklausančių vienai savaiminės floros rūšiai (1 medis), septynioms introducentų rūšims (28 medžiai) ir penkioms introducentų veislėms (11 medžių). Dviejose medžių grupėse auga 11 introducentų, kiti – pavieniais medžiais.

7 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Telšių apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
Savaiminės rūšys				
AGB04086	<i>Picea abies</i> (L)H.Karst / paprastoji eglė	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
Introducentų rūšys				
AGB00092	<i>Aesculus flava</i> Aiton / geltonžiedis kaštonas	1	Renavo dvaro parkas	Mažeikių rajono

1	2	3	4	5
AGB00147*	<i>Larix kaempferi</i> (Lambert) Carrière / japoninis maumedis	3	Plungės dvaro parkas	Plungės rajono
AGB00121	<i>Acer campestre</i> L. / trakinis klevas	1	Biržuvėnų dvaro parkas	Telšių rajono
AGB04082	<i>Liriodendron tulififera</i> L. / gelsvažiedis tulpmedis	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
AGB04095	<i>Quercus rubra</i> L. / raudonasis ąžuolas	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
AGB04096	<i>Quercus rubra</i> L. / raudonasis ąžuolas	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
AGB04077	<i>Fagus sylvatica</i> L./ paprastasis bukas	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
AGB00036- AGB00046	<i>Fagus sylvatica</i> L./ paprastasis bukas	11	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
AGB00134*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	8	Juozapavo dvaro parkas	Telšių rajono
Introducentų veislės				
AGB04092	<i>Quercus robur</i> 'Cupresoides' / paprastasis ąžuolas 'Cupresoides'	1	Renavo dvaro parkas	Mažeikių rajono
AGB00116	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Purpurascens' / platanalapis klevas 'Purpurascens'	1	Renavo dvaro parkas	Mažeikių rajono
AGB00050- AGB00053	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea Latifolia' / paprastasis bukas 'Purpurea Latifolia'	4	Renavo dvaro parkas	Mažeikių rajono
AGB00023- AGB00026	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	3	Renavo dvaro parkas	Mažeikių rajono
AGB04075	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea' / paprastasis bukas 'Purpurea'	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono
AGB04076	<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea' / paprastasis bukas 'Purpurea'	1	Degaičių dvaro parkas	Telšių rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Degaičių dvaro parke auga 18 metrų aukščio ir 165 cm apimties dailus paprastosios eglės medis (44 pav.) – savaiminės rūšies atstovas. Minėtame parke gausu dekoratyvių introducentų rūšių ir veislių. Saugoma 12 paprastųjų bukų, gelsvažiedis tulpmedis, išaugintas iš Veliunos dvaro parko tulpmedžio sėklų ir jau siekiantis 15 metrų aukštį (45 pav.), du raudonieji ąžuolai, du paprastieji bukai 'Purpurea'.

44 pav. Degaičių dvaro parko paprastoji eglė

45 pav. Degaičių dvaro parko gelsvažiedis tulpmedis

Biržuvėnų dvaro parke augantis trakinis klevas yra 18 m aukščio, o kamieno apimtis siekia 55 cm. Plungės dvaro parke auga trys japoniniai maumedžiai, o Juozapavo parke medžių grupėje – galingi 8 europiniai maumedžiai (46 pav.).

46 pav. Juozapavo dvaro parko europiniai maumedžiai

47 pav. Paprastasis ažuolas 'Cupresoides' Renavo dvaro parke

Renavo dvaro parke žvilgsnį traukia paprastoji ažuolo *Cupresoides* (47 pav.), geltonžiedžio kaštono (48 pav.), paprastųjų bukų *Purpurea Latifolia* (49 pav.) ir platanalapio klevo ‘*Purpurascens*’ medžiai.

48 pav. Geltonžiedis kaštonas Renavo dvaro parke

49 pav. Paprastasis bukas *Purpurea Latifolia* Renavo dvaro parke

9. Utenos apskritis

Medžių grupės ir pavieniai medžiai saugomi Utenos, Anykščių ir Molėtų rajonuose. Tai 36 medžiai, augantys 3 medžių grupėse (25 medžiai) ir 11 medžių pavieniais (8 lentelė). Jie priklauso keturioms Lietuvos savaiminėms rūšims (11 medžių), keturioms introducentų rūšims (23 medžiai) ir 2 introducentų veislėms (2 medžiai).

8 lentelė. Medžių grupės ir pavieniai medžiai Utenos apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
Savaiminės rūšys				
AGB02958*	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn / juodalksnis	6	Pienionių dvaro parkas	Anykščių rajono
AGB02963	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Stoties g., Utena	Utenos miesto

1	2	3	4	5
AGB02964	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Biliakiemio kaimas	Utenos rajono
AGB02962	<i>Juniperus communis</i> L. / paprastasis kadagys	1	Stuičių kaimas	Utenos rajono
AGB02959	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) / juodalksnis	1	Sudeikiai	Utenos rajono
AGB02960	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Šarkių kaimas	Utenos rajono
Introducentų rūšys				
AGB00151*	<i>Larix sibirica</i> Ledeb. / sibirinis maumedis	4	Aknystų dvaro parkas	Anykščių rajono
AGB00190, AGB00191	<i>Populus nigra</i> L. / juodoji tuopa	2	Pienionių dvaro parkas	Anykščių rajono
AGB00189*	<i>Populus x berolinensis</i> (K. Koch) Dippel / Berlyninė tuopa	15	Pienionių dvaro parkas	Anykščių rajono
AGB00112, AGB00113	<i>Acer pseudoplatanus</i> L. / platanalapis klevas	2	Vyžuonėlių dvaro parkas	Utenos rajono
Introducentų veislės				
AGB00104	<i>Abies concolor</i> 'Violacea' / pilkasis kėnis 'Violacea'	1	Arnionių dvaro parkas	Molėtų rajono
AGB02961	<i>Quercus robur</i> L. 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	1	Vilniaus g., Utena	Utenos miesto

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Utenos apskrityje saugomiems savaiminių rūšių medžiams priklauso juodalksniai (7 medžiai), liepos (2 medžiai), ąžuolas (1 medis) ir kadagys (1 medis). Paprastasis ąžuolas puošia Utenos rajono Šarkių kaimą (50 pav.). Paprastasis kadagys auga privačios Onos Trinkūnienės sodybos kieme Stuičių kaime Utenos rajone (51 pav.). Juodalksniai – Pienionių dvaro parke ir Sudeikiuose netoli Sudeikių seniūnijos, prie ežero (52 pav.). Po vieną mažalapę liepą rasime Utenos mieste (Stoties g. Nr. 33) ir rajone (Biliakiemio kaime, Aleksandros Vilūnienės sodyboje). Pastaroji siekia 28 metrus ir yra 322 cm apimties.

Introducentus Utenos rajone atstovauja 15 berlyninių tuopų grupė Pienionių dvaro parke (53 pav.).

Keturių sibirinių maumedžių grupę galime pamatyti buvusiame Aknystų dvaro parke (54 pav.), dvi juodąsias tuopas – Pienionių dvaro parko pakraštyje, o bene seniausius Lietuvoje du platanlapius klevus –

Vyžuonėlių dvaro parke. Klevai pasiekę savo gamtinę brandą (aukštis per 24 metrus, o apimtis – 252 ir 253 cm).

50 pav. Paprastasis ąžuolas Utenos rajono Šarkių kaime

51 pav. Paprastasis kadagys prie Onos Trinkūnienės gyvenamojo namo Utenos rajono Stuičių kaime

52 pav. Sudeikių miestelio juodalksnis

53 pav. Berlyninių tuopų grupė Pienionių dvaro parke

54 pav. Sibirinių maumedžių grupė Aknystų dvaro parke

Svetimžemių (introducentų) augalų veislės tik dvi - paprastasis ąžuolas 'Fastigiata' Utenos mieste (55 pav.) ir pilkasis kėnis 'Violacea' (56 pav.) Arnionių dvaro parke Utenos rajone.

55 pav. Paprastasis ąžuolas 'Fastigiata' prie Vidmanto Šiaučiulio namo Vilniaus gatvėje Utenoje

56 pav. Pilkasis kėnis 'Violacea' Arnionių dvaro parke

10. Vilniaus apskritis

Vilniaus apskrityje saugomų medžių grupių ir pavienių medžių priskaičiuojama daugiausiai.

9 lentelė. Saugomos savaiminės rūšys Vilniaus apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
AGB00059, AGB00060	<i>Picea abies</i> (L.) H. Karst. / paprastoji eglė	2	Jašiūnų dvaro parkas	Šalčininkų rajono
AGB00221*	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	19	Aukštadvario dvaro parkas	Trakų rajono
AGB00224	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Baltosios Vokės dvaro parkas	Vilniaus miesto
AGB00101	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Kalvarijų g., Vilnius	Vilniaus miesto
AGB00108	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Kalvarijų g., Vilnius	Vilniaus miesto
AGB00099*	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	3	Miglos g., Vilnius	Vilniaus miesto
AGB00037	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Rygos g., Vilnius	Vilniaus miesto

1	2	3	4	5
AGB00067	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Rygos g., Vilnius	Vilniaus miesto
AGB00091	<i>Quercus robur</i> L. / paprastasis ąžuolas	1	Rygos g., Vilnius	Vilniaus miesto
AGB00219	<i>Tilia cordata</i> Mill. / mažalapė liepa	1	Sapiegų parkas	Vilniaus miesto
AGB00216	<i>Taxus baccata</i> L. / europinis kukmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03704*	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. / juodalksnis	8	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03705*	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. / juodalksnis	3	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Savaiminės rūšys (9 lentelė) penkios: paprastoji eglė (2 medžiai), mažalapė liepa (23 medžiai), paprastasis ąžuolas (6 medžiai), europinis kukmedis (1 medis) ir juodalksnis (11 medžių). Keturiuose medžių grupėse auga 33 medžiai iš 43 esančių. Dvi paprastosios eglės (57 pav.) auga Jašiūnų dvaro parke. Saugomas mažalapės liepas rasime Aukštadvario (58 pav.) ir Baltosios Vokės dvarų parkuose (59 pav.). Kiti savaiminiai saugomi medžiai auga Vilniaus miesto gatvių želdynuose ir Vilniaus universiteto botanikos sode (91-93 pav.).

57 pav. Paprastosios eglės Šalčininkų rajono Jašiūnų dvaro parke

58 pav. Dabartinis Aukštadvario dvaro šeimininkas Bronislovas Mongirdas prie senelio sodintų liepų

59 pav. Mažalapė liepa Baltosios Vokės dvaro parke

15 metrų aukščio ir 290 cm apimties paprastasis ąžuolas auga Rygos gatvėje prie 13 namo (60 pav.). Mažalapei liepai, augančiai Sapiegų parke (61 pav.) – apie 300 metų. Vilniaus Kalvarijų gatvėje, prie namų pažymėtų numeriais 174 ir 176 auga dvi ištaingingos mažalapės liepos. Vieną jų matome 62 paveiksle.

60 pav. Paprastasis ąžuolas prie gyvenamo namo Rygos gatvėje Vilniuje

61 pav. Radvilų laikus menanti mažalapė liepa Sapiegų parke

62 pav. Mažalapė liepa Kalvarijų gatvėje Vilniuje

Vilniaus universiteto botanikos sodo teritorijoje, be labai gražių svetimžemių medžių, gausu ir savaiminių augalų. Saugomais pripažinti vienuolika juodalksnių ir vienas europinis kukmedis. Juodalksniai tarpsta dviejose grupėse (8 ir 3 medžiai) Vilniaus universiteto botanikos sode Kairėnuose, kukmedis – botanikos sodo Vingio skyriuje.

63 pav. Juodalksniai Vilniaus universiteto botanikos sode Kairėnuose

Vilniaus apskrityje saugoma 32 introducentų rūšys (190 medžių). 160 medžių auga 16 medžių grupių, o 30 – pavieniais medžiais (10 lentelė). Daugiausia atrinkta europinių maumedžių (71 medis), didžialapių liepų (34 medžiai), grakščiosių liepų (15 medžių), pilkųjų tuopų ir didžiųjų pocūgių (po 8 medžius), paprastastųjų bukų ir makio ievų (po 6 medžius). Vilniaus miesto savivaldybėje daugiausiai introducentų rūšių auga Vilniaus universiteto botanikos sode (47 medžiai). 1919 metais Vingio palivarko dvaro sodyboje įsikūrė Botanikos sodas (dabar Vilniaus universiteto botanikos sodo Vingio skyrius). Patys seniausi medžiai yra iš Stepono Batoro universiteto laikų (1919-1939), kiek jaunesni iš – kito laikotarpio (1940-1974), kai čia buvo Vilniaus universiteto botanikos sodas.

10 lentelė. Saugomos introducentų rūšys Vilniaus apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
1	2	3	4	5
AGB00178	<i>Juglans cinerea</i> L. / pilkasis riešutmedis	1	Jašiūnų dvaro parkas	Šalčininkų rajono
AGB00133*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	16	Jašiūnų dvaro parkas	Šalčininkų rajono
AGB00173	<i>Pinus strobus</i> L. / veimutinė pušis	1	Jašiūnų dvaro parkas	Šalčininkų rajono
AGB00138*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	20	Šešuolėlių dvaro parkas	Širvintų rajono
AGB00185	<i>Thuja occidentalis</i> L. / vakarinė tuja	1	Šešuolėlių dvaro parkas	Širvintų rajono
AGB00125	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop. / didžialapė liepa	1	Abromiškių dvaro parkas	Elektrėnų miesto
AGB00222*	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop. / didžialapė liepa	31	Abromiškių dvaro parkas	Elektrėnų miesto
AGB00231	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop. / didžialapė liepa	1	Abromiškių dvaro parkas	Elektrėnų miesto
AGB00094	<i>Aesculus hippocastanum</i> L. / paprastasis kaštonas	1	Aukštadvario dvaro parkas	Trakų rajono
AGB00131*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	4	Aukštadvario dvaro parkas	Trakų rajono
AGB00226	<i>Populus x canadensis</i> Moench / kanadinė tuopa	1	Kurėjų kaimas, Lyduokių seniūnija	Ukmergės rajono

1	2	3	4	5
AGB00119	<i>Acer saccharinum</i> L. / sidabrinis klevas	1	Lyduokių dvaro parkas	Ukmergės rajonas
AGB00135*	<i>Larix decidua</i> Mill. / europinis maumedis	15	Lyduokių dvaro parkas	Ukmergės rajonas
AGB00154	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco / didžioji poečiųė	1	Užugirio dvaro parkas	Ukmergės rajonas
AGB00117*	<i>Acer saccharinum</i> L. / sidabrinis klevas	6	Baltosios Vokės dvaro parkas	Vilniaus miestas
AGB00198*	<i>Populus x canescens</i> (Ait.) Sm. / pilkoji tuopa	8	Baltosios Vokės dvaro parkas	Vilniaus miestas
AGB00219*	<i>Populus x canadensis</i> Moench / kanadinė tuopa	3	Trakų Vokės dvaro parkas	Vilniaus miestas
AGB00218	<i>Thuja plicata</i> Donn ex D. Don / didžioji tuja	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00207	<i>Abies concolor</i> (Gordon et Glend.) Lindl. ex Hildebr. / pilkasis kėnis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00206	<i>Armeniaca mandshurica</i> (Maxim.) Skvortsov / mandžiūrinis abrikosas	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00209	<i>Celtis glabrata</i> Planch. / plikasis celtis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB03709, AGB03710	<i>Corylus colurna</i> L. / turkinis lazdynas	2	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00210*	<i>Corylus colurna</i> L. / turkinis lazdynas	3	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB03711	<i>Fagus grandifolia</i> Ehrh. / amerikinis bukas	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB03713*	<i>Fagus sylvatica</i> L. / paprastasis bukas	6	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00211	<i>Gymnocladus dioica</i> (L.) K. Koch / kanadinis plikšakis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00212	<i>Juglans ailantifolia</i> Carrière / lipnasis riešutmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00213	<i>Juglans nigra</i> L. / juodasis riešutmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB00214	<i>Juglans regia</i> L. / graikinis riešutmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB03717	<i>Juniperus virginiana</i> L. / virgininis kadagys	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas
AGB03719, AGB03720	<i>Larix laricina</i> (Du Roi) K.Koch. / amerikinis maumedis	2	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miestas

1	2	3	4	5
AGB03724	<i>Liriodendron tulipifera</i> L. / gelsvažiedis tulpmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB00217	<i>Taxus cuspidata</i> Siebold et Zucc. / dygusis kukmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03727*	<i>Padus maackii</i> (Rupr.) / makio ieva	6	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB00215	<i>Phellodendron amurense</i> Rupr. / amūrinis kamštenis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03729*	<i>Picea glauca</i> (Moench) Voss. / baltoji eglė	4	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03730, AGB03731	<i>Picea mariana</i> (Mill.) Britton, Sterns et Poggennb. / juodoji eglė	2	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03733*	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco / didžioji pocūgė	7	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03734	<i>Quercus imbricaria</i> Michx. / malksninis ąžuolas	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB04085	<i>Morus rubra</i> L. / raudonasis šilkmedis	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB00129*	<i>Tilia euchlora</i> K. Koch / grakščioji liepa	15	Vyžulionių dvaro parkas	Vilniaus rajono

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Vilniaus universiteto botanikos sodo Vingio skyriuje didžiųjų tujų grupė (trys medžiai) auga nuo 1958 metų, dygusis kukmedis – nuo 1969 metų, o 27,6 m aukščio, dvikamienis pilkasis kėnis (64 pav.) – net nuo 19 a. pabaigos.

64 pav. Pilkasis kėnis VU botanikos sodo Vingio skyriuje

65 pav. Amūrinis kamštenis VU botanikos sodo Vingio skyriuje

66 pav. Juodoji eglė VU botanikos sode Kairėnuose

Iš šešių introdukuotų riešutmedžio rūšių trys – graikinis, lipnūs ir juodasis – auga šiame sode. Čia saugomi ir retai kituose želdynuose sutinkami medžiai: amūrinis kamštenis (65 pav.), kanadinis plikšakis, mandžiūrinis abrikosas, plikasis celtis.

Juodoji eglė Botanikos sode Kairėnuose auga pirmųjų dvaro rūmų vietoje (66 pav.). Verti dėmesio retesni spygliuočiai: didžioji pocūgė (67 pav), amerikinis maumedis (68 pav.) ir virgininis kadagys (69 pav.).

67 pav. Didžiųjų pocūgių grupė VU botanikos sode Kairėnuose

68 pav. Amerikiniai maumedžiai VU botanikos sode Kairėnuose

69 pav. Virgininis kadagys VU botanikos sode Kairėnuose

Į Augalų nacionalinių genetinių išteklių sąrašą taip pat įrašyti Vilniaus universiteto botanikos sode augantys amerikinis bukas (70 pav.), makio ieva (71 pav.), raudonasis šilkmedis (72 pav.), malksninis ąžuolas, gelsvažiedis tulpmedis ir turkinis lazdynas.

70 pav. Amerikinis bukas VU botanikos sode Kairėnuose

71 pav. Makio ieva VU botanikos sode Kairėnuose

72 pav. Raudonasis šilkmedis VU botanikos sode Kairėnuose

Vilniaus apskrityje saugomi keturių introducentų varietetų (15 medžių) ir penkių introducentų veislių (16 medžių) atstovai (11 lentelė).

11 lentelė. Saugomi introducentų varietetai ir veislės Vilniaus apskrityje

Numeris centrinėje duomenų bazėje	Augalo pavadinimas lotyniškai / lietuviškai	Medžių skaičius, vnt.	Vieta	Savivaldybė
Introducentų varietetai				
AGB00149*	<i>Larix gmelinii</i> (Rupr.) Rupr. var. <i>japonica</i> (Maxim. Ex Regel) Pilg / daūrinio maumedžio japoninis varietetas	8	Verkių dvaro parkas	Vilniaus miesto
AGB00156	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco var. <i>glauca</i> (Beissn.) Franco / didžiosios pocūgės melsvaspyglis varietetas	1	Sapiegų parkas	Vilniaus miesto
AGB03707*	<i>Celtis occidentalis</i> var. <i>pumila</i> / vakarinio celčio pumila varietetas	5	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03725	<i>Magnolia kobus</i> var. <i>borealis</i> Sarg. / japoninės magnolijos borealis varietetas	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
Introducentų veislės				
AGB00064	<i>Picea abies</i> 'Ohlendorffii' / paprastoji eglė 'Ohlendorffii'	1	Jašiūnų dvaro parkas	Šalčininkų rajono
AGB00027	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	1	Šešuolėlių dvaro parkas	Širvintų rajono
AGB00063	<i>Picea abies</i> 'Ohlendorffii' / paprastoji eglė 'Ohlendorffii'	1	Abromiškių dvaro parkas	Elektėnų miesto
AGB00100	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	1	Sėlių g., Vilnius	Vilniaus miesto
AGB00225	<i>Acer platanoides</i> 'Schwedleri' / paprastasis klevas 'Schwedleri'	1	Trakų Vokės dvaro parkas	Vilniaus miesto
AGB03735*	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata' / paprastasis ąžuolas 'Fastigiata'	5	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03737	<i>Thuja occidentalis</i> 'Fastigiata' / vakarinė tuja 'Fastigiata'	1	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto
AGB03743*	<i>Thuja x plicatoides</i> 'Semperaurea' / žvilgioji tuja 'Semperaurea'	3	Vilniaus universiteto botanikos sodas	Vilniaus miesto

* - medžiai, augantys medžių grupėse

Vilniaus universiteto botanikos sode auga dviejų introducentų varietetų ir trijų introducentų veislių medžiai. Tai vakarinio celčio *pumila* varietetas (73 pav.), japoninės magnolijos *borealis* varietetas, paprastasis ažuolas 'Fastigiata', žvilgioji tuja 'Semperaurea' (74 pav.) ir vakarinė tuja 'Fastigiata' (75 pav.).

73 pav. Vakarinio celčio *pumila* varietetas VU botanikos sode Kairėnuose

74 pav. Žvilgioji tuja 'Semperaurea' VU botanikos sode Kairėnuose

75 pav. Vakarinė tuja 'Fastigiata' VU botanikos sode Kairėnuose

Trakų Vokės dvaro parkas 1898-1900 metais pertvarkytas pagal garsaus prancūzų architekto Eduardo André projektą. Dar šiandien Trakų Vokės Dvaro parke auga apie 20 vietinių ir 30 svetimžemių medžių grupių medžių. Trakų Vokės dvaro parke saugomas paprastasis klevas 'Schwedleri'. Jo aukštis 19 metrų, o liemens apimtis 220 cm (76 pav.). Verkių dvaro parkas įkurtas XVIII a. pabaigoje Neries dešiniajame krante ant aukštos terasos ir iš dalies ant šlaitų. Iš pradžių jis buvo geometrinis, o XIX a. – pertvarkytas į peizažinį. Dauguma čia augusių retų egzotinių medžių ir krūmų sunyko nuo senatvės ar buvo iškirsti per karus. Šiuo metu parkas tvarkomas ir prižiūrimas. Iš senųjų medžių išliko tik didžialapės ir grakščiosios liepos ir kelių rūšių maumedžiai. Aštuonių kamčiatkinių maumedžių *Larix gmelinii* (Rupr.) Rupr. var. *japonica* (Maxim. Ex Regel) Pilg. (Valstybinės lietuvių kalbos komisijos siūlymu reikėtų jį vadinti daūrinio maumedžio japoniniu varietetu) grupei suteiktas augalų nacionalinių genetinių išteklių statusas (77 pav.).

Baltosios Vokės parke auga apie 30 pavadinimų sumedėjusių augalų, priklausančių 24 rūšims. Saugomos dvi medžių grupės: sidabrinė klevų (6 medžiai), pilkųjų tuopų (8 medžiai) (78 pav.) ir viena mažalapė liepa.

76 pav. Paprastasis klevas
'Schwedleri' Trakų Vokės dvaro
parke

77 pav. Daūrinio maumedžio
japoninis varietetas Verkių
dvaro parke

78 pav. Pilkosios tuopos
Baltosios Vokės dvaro parke

Abromiškių dvaro peizažiniame parke saugomais pripažinta didžialapių liepų 31 medžio grupė, dvi didžialapės liepos ir paprastoji eglė 'Ohlendorffii', Aukštadvario dvaro parke – keturių europinių maumedžių grupė (79 pav.) ir paprastasis kaštonas (80 pav.). Nedideliame Vėriškių dvaro parke Vilniaus rajone saugomi du paprastosios eglės 'Ohlendorffii' veislės medžiai (81 pav.)

79 pav. Europiniai maumedžiai
Aukštadvario dvaro parke

80 pav. Paprastasis kaštonas
Aukštadvario dvaro parke

81 pav. Dvi paprastosios eglės
'Ohlendorffii' Vėriškių dvaro
parke

Vyzulionių dvaro parke išlikusi grakščiųjų liepų alėja (viršelio paskutinio puslapio nuotrauka), kurios 15 medžių pripažinti saugotinais, o Šalčininkų rajono Jašiūnų dvaro parke – veimutinė pušis, paprastoji eglė 'Ohlendorffii', 16 medžių europinio maumedžio grupė ir pilkasis riešutmedis.

Vilniaus miesto Sapiegų parke auga retai Lietuvoje aptinkamas

didžiosios pocūgės melsvaspyglis varietetas. Ši pocūgė yra 23 m aukščio, kamieno skersmuo - 40 cm, medis gražios kūgio formos ir geros būklės (82 pav.). Vilniaus mieste saugomi introducentai yra Vanaginės sodų IV – oje gatvėje – 16 europinių maumedžių grupė (83 pav.) ir paprastasis ažuolas ‘Fastigiata’ Sėlių gatvėje. Šešuolėlių dvaro parke išskirtiniais pripažinti dvidešimt du medžiai. Tai 20 medžių europinių maumedžių grupė, vakarinė tuja (84 pav.) ir paprastasis ažuolas ‘Fastigiata’.

82 pav. Didžiosios pocūgės melsvaspyglis varietetas Sapiegu parke Vilniuje

83 pav. Vilniaus miesto Vanaginės sodų IV gatvės europinių maumedžių grupė

84 pav. Vakarinė tuja Šešuolėlių dvaro parke Šalčininkų rajone

Literatūros sąrašas

Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymas ir poįstatyminiai aktai. Šalies teisės aktai. Europos sąjungos reglamentas. 2004. Vilnius, 111p.

BALIUCKIENĖ, Asta; DAPKŪNIENĖ, Stasė; ŠVEISTYTĖ, Laima; AUKŠTAITIS, Julius. 2009. Lietuvos augalų nacionaliniai genetiniai ištekliai (in situ). Akademija, 64 p. ISBN 978-9955-637-53-0.

BIVILIENĖ, Aušra; BALIUCKIENĖ, Asta; BLAŽYTĖ, Asta; DAPKŪNIENĖ, Stasė; ŠVEISTYTĖ, Laima. 2010. Lietuvos augalų nacionaliniai genetiniai ištekliai (ex situ). Akademija, 76 p. ISBN 978-9955-637-63-9.

GRIKEVIČIUS, Rimantas. 2009. Nuostabasis miškas. Vilnius, 442 p. ISBN 978-609-420-025-0.

JANKEVIČIENĖ, Ramunėlė; JANKAVIČIŪTĖ, Genovaitė. 1998. Botanikos vardų žodynas. Vilnius, 523 p. ISBN 9986-662-10-9.

JANUŠKEVIČIUS L. 2004. Retieji šalies parkų egzotiniai medžiai ir krūmai. Dendrologija Lithuaniae, t. VII, p. 39-65.

JANUŠKEVIČIUS, Laimutis, BARONIENĖ, Valerija. 2009. Lietuvos dendrologinės kolekcijos. Monografija. Kaunas, 291 p. ISBN 978-609-420-026-7.

JANUŠKEVIČIUS, Laimutis. 2004. Lietuvos parkai. Kaunas, 488p. ISBN 9955-575-63-8.

JANUŠKEVIČIUS, Laimutis; BARONIENĖ, Valerija; LIAGIENĖ, Danguolė. 2006. Sumedėjusių augalų introdukcija ir aklimatizacija bei jų rezultatai ir perspektyvos Lietuvoje. Monografija. Kaunas, 392 p. ISBN 9955-692-21-9.

LEKAVIČIUS, Algirdas. 1989. Vadovas augalams pažinti. Vilnius, 439 p. ISBN 5-420-00260-4.

LIETUVOS APSKRITYS: Lietuvos apskritys 1995-2010m.. [žiūrėta 2015 m. gruodžio 1 d.]. Prieiga per internetą: <https://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_apskritys>.

NAVASAITIS, Mindaugas. 2004. Dendrologija. Vadovėlis aukštųjų mokyklų miškininkystės, taikomios ekologijos, architektūros specialybių studentams. Vilnius, 856 p. ISBN 9986-09-286-8.

NAVASAITIS, Mindaugas. Medžiai ir krūmai parkams ir sodams. Kaunas, 2008, 240 p. ISBN 978-9955-751-14-4.

NAVASAITIS, Mindaugas; OZOLINČIUS, Remigijus; SMALIUKAS, Domas; BALEVIČIENĖ, Jūratė. Lietuvos dendroflora. Kaunas: Lututė, 2003. 576 p. ISBN 9955-575-35-2.

ROLOFF A., BÄRTELS, A. 2006. Flora der Gehölze. Bestimmung, Eigenschaften und Verwendung. Stuttgart, 580 p. ISBN-13:978-8001-4832-5; ISBN-10: 3-8001-4832-3.

SNARSKIS, Povilas; GALINIS, VYTAUTAS. 1974. Vadovas Lietuvos dekoratyviniams medžiams ir krūmams pažinti. Vilnius, 294 p.

TAURAS, Antanas. 1969. Mūsų parkai. Vilnius, 257 p. ISBN 5-420-00266-3.

UŽRAŠAMS

Dapkūnienė Stasė, Baliuckienė Asta, Baltrėnas Raimondas
Da-279 Augalų nacionaliniai genetiniai ištekliai Lietuvos parkuose ir
sodybose [mokomoji priemonė] Kėdainiai: leidykla Spaudvita,
2015 -64 p.: iliustr.

ISBN 978-609-8126-32-7

Leidiny, kaip mokomoji priemonė, skiriamas visuomenei, agronominio
bei biologinio profilio studentams, želdynų specialistams ir visiems, kuriems
rūpi sumedėję Lietuvos augalai.

UDK 575.8(474.5)(075.8)

**AUGALŲ NACIONALINIAI GENETINIAI IŠTEKLIAI
LIETUVOS PARKUOSE IR SODYBOSE**

Leidinį spausdino UAB “Spaudvita”, Radvilų g. 16, Kėdainiai.
Tel. (8 347) 60 711 www.spaudvita.lt spaudvita@centras.lt
Užs. Nr. 1226 Tiražas 100 egz.